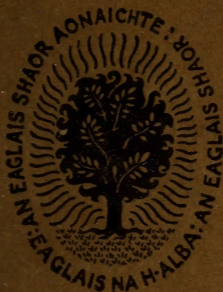

RT
H
Cogadh mòr na h-Eòrpa

AN RÈITE

HODGE

Agus gabhaibh
clogad
na slàinte.

Iadsan a thèid sìos
do'n fhairege air longan;
Chi iadsan gnìomharan
Iehobhah.

Dhia beannaich ar Rìgh

Cò sgaras sinn o ghràdh Chrìosd? *an dean* trioblaid, no àmhghar, no geur-leanmhuinn, no gorta, no lombnochduidh, no cunnart, no claidheamh?

Ni h-eadh, ach anns na nithibh sin uile tha sinn a' toirt tuilleadh agus buaidh, trìd-san a ghràdhaich sinn.

Oir tha dearbh-bheachd agam, nach bi bàs, no beatha, no aingil, no uachdaranachda, no cumhachda, no nithe a tha làthair, no nithe a tha ri teachd,

No àirde, no doimhne, no creutar sam bith eile, comasach air sinne a sgaradh o ghràdh Dhé a tha ann an Iosa Chrìosd ar Tighearna.

Rom. viii. 35, 37-39.

Agus chi iad 'aghaidh; agus bithidh 'ainm-san air clàr an eudain.

Talsb. xxii. 4.

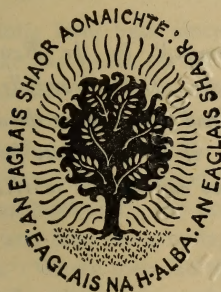
Cogadh mòr na h-Eòrpa

AN RÈITE

le

Archibald Alexander HODGE

)))

431606
16.1.45

Printed by OLIVER AND BOYD, Edinburgh, *for*
The Church of Scotland,
The United Free Church of Scotland, and
The Free Church of Scotland.

"The Atonement," by the Rev. Archibald Alexander Hodge, D.D., carefully summarised and translated, and printed under the authority of a Joint Committee of the Churches, for the use of Highland Sailors and Soldiers in H.M.'s Forces.

INTRODUCTION

IT seems a long long time since the thunder of the guns broke the peace of the nations, and the struggle began which will decide the fate of the world. In the hour of battle it was never the way of the Highlander to keep to the back of the fray, and in our day the manhood of the Scottish Highlands has flocked to the colours. In every battle on sea and land our countrymen have borne a noble share. Where men fell thickest, there the tartan gleamed; where the enemy fled, there the piobrochd thrilled the blood. As the Highland Brigade breasted the slopes of the Alma, stern silence fell on the ranks until Sir Colin Campbell lifted his bonnet and they rushed on the foe with the slogan of victory; but all the glories of the days of old fade before the glory of our day. The mightiest military power in the world burst in mighty flood, wave after wave, seeking to over-

Introduction

whelm that line of soul and iron that barred its way to world dominion, but, before the heroism that never flinched, it broke and wavered and crumbled. In those great hours when the soul of the world was saved, we are proud that our race bore nobly its part. When at Waterloo, Napoleon saw his ranks yield before the onslaught of the Highlanders, he did not restrain his admiration for his enemies, but exclaimed, "Les braves Ecosais"—"Brave, brave Scotsmen." As we think of the men who have died that we may live, what can we say but just that: "Brave, brave Fellow-Countrymen." And we say it with love and tenderness and a great feeling of gratitude in our hearts.

Which to admire most, the men who went forth to face death, or the parents and wives who gave them at their country's call, I know not. There was a boy of eighteen years from the Isle of Skye who gained the D.S.O. at Loos, and who, a year later, was killed. Regarding him the father wrote to a friend:—"His mother and I both know that though our boy had been spared to the threescore years and ten, he could never have achieved anything greater or nobler than he

Introduction

achieved dying." And that was the spirit of all our Highland people. In no part of the British Empire has there been more losses of brave men than in the Highlands, but the sorrowing hearts are sustained by the overshadowing God. In these days men and women into whose hearts the iron has pierced are realising, as never before, "The Comforter which is the Holy Ghost."

It was to keep our men at the front in living touch with that life of the Spirit, which is the inheritance of their race, that a small Committee was formed in Edinburgh to supply them with Gaelic devotional literature. There was but little available of suitable form, so books were translated, or edited, representing what is best in the religious literature of the Gael. The burden of the work fell on the Rev. Donald Maclean, Free St Columba Church, Edinburgh, and the Rev. Malcolm MacLennan, D.D., St Columba U.F. Church, Edinburgh. To them the Highland sailors and soldiers owe the booklets which brought the message of the Everlasting Gospel in the language they love. They will not lose their reward.

Those who undertook the work of sending forth

Introduction

the booklets will be amply rewarded if through the printed word there may come to the sailors on the deep or the soldiers in the trenches the fuller sense that God is with them. This terrible scourge of War has not been sent without a purpose. It is in the night that the stars arise and shine, and it is in the day, dark with affliction, that the vision of God arises on the soul. We had given ourselves to pleasure and to Mammon and were forgetting God, but our laughter has been hushed and our Mammon seen to be dross when the great and terrible day of the Lord dawned. We have learned once more through blood and tears that nothing is of any value in the world except to love God and to serve Him. There has come a new sense of the value of the power of prayer. We have cried to God like our fathers of old and He has heard us. At Bannockburn six hundred years ago, the Scots "full devoutly knelt down to pray; and a short prayer they made to God to help them in that fight." They prayed and they conquered. Thus has it always been. If, at the front, the men have prayed, at home prayer has ascended without ceasing. At the hour of worship, in the stillness of the quiet glen, the prayer has risen to the Father that the sons far

Introduction

away might be shielded from the enemy of the body and the enemy of the soul. And because of these prayers in the Church and the home, the hearts of our soldiers have been garrisoned by the Spirit of God. They have not been forsaken nor have they been overwhelmed, and at last victory will be theirs.

When the battle for the soul of the world has been gained and the great army comes home again, it is our hope and our confidence that the men who have faced death for freedom and righteousness will, in the after days, prove themselves good soldiers of Jesus Christ. There will come, through this great visitation of God, many changes. Evils which have gnawed like a canker at the heart of the nation, we must destroy. The places which have been solitary and desolate must again be peopled. The altars of our God must again be reared in our homes. And it is the men who have looked death in the face, and have saved the Empire on the battle-field, who shall lead the nation hereafter into the promised land of love and righteousness. But there will be no promised land for any except for those who see the ancient guiding fires burn and shine, leading them on.

Introduction

Our prayer at home for the men at the front is just this, that their eyes may not grow dim to the vision of God, and that, in life and death, the Everlasting Arms may be around them, and that, at last, should God spare them to come home, they may set themselves to establish the Kingdom of God and build up Jerusalem in this our beloved land.

NORMAN MACLEAN.

EDINBURGH,

November 1916

A sheòldairean agus a shaighdeirean Gàidhealach !

ANN an ainm an Tighearna Iosa Criosd, Prionnsa na sìthe, tha sinn a' cur fàilte oirbh.

Mar chinn-suidhe thrì eaglaisean a tha searmonachadh an t-soisgeil anns a' Ghàidhlig, dh'iarradh sinn a dheanamh dearbhta dhuibh gu bheil ùrnuighean ar coimhthionalan a ghnàth a' dol suas as bhur leth. Gu 'n robh Dia 'n a sgiath dhuibh ann an là a' chunnairt, a' tabhairt duibh foighidinn agus neart an làithean feithimh agus faire, buaidh ann an là a' chatha, agus gu 'n gabhadh e thuige féin sibh an uair a' bhàis! An lorg bhur fulangais agus bhur féin-iobradh gu 'n robh sìth le ceartas air a stéidheachadh air an talamh, an ùin gun a bhi fada!

Cha 'n 'eil ceàrna de 'n t-saoghal air nach do dhrùidh fuil uasal nan saighdeirean Gàidhealach, anns na làithean a dh'fhalbh, 's iad a' cathachadh as leth rìgh agus dùthcha. Thug sibh dearbhadh mu thràth, anns a' chogadh so, gur mic sibh a tha airidh air cliù bhur sinnsireachd. Tha sinn a' toirt buidheachas do Dhia air bhur son. Ma

thig a' ghairm oirbh gu triall as a so, cuiribh bhur n-aghaidh air a' bhàs mar dheagh shaighdeirean Iosa Crìosd; ach ma 's e rùn an Tighearna, sibh a thighinn dachaidh fa-dheòidh gu bhur tìr agus bhur dàimhean caithibh aimsir bhur beatha mar dheagh shaighdeirean Iosa Crìosd.

Mar dhuinne is amhluidh dhuibhse, cha 'n 'eil ann ach aon tearmunn, eadhon Dia. A mhàin cuireamaid so 'n 'ur cuimhne:

'S fearr na bhi 'g earbs' á duine beò
Ar dòchas chur an Dia;
'S fearr na bhi 'g earbs' á prionnsaibh mòr
Ar dòchas chur 's an Triath.

Is sinn,

bhur seirbhisich anns an Tighearna Iosa Crìosd.

David Paul, D.D., LL.D.

Ceann-suidhe Eaglais na h-Alba.

Abt. R. MacLwen, D.D.

Ceann-suidhe na h-Eaglais Shaoir Acaichte.

J. Macdonald.

Ceann-suidhe na h-Eaglais Shaoir.

An Clàr-ìnnsidh.

CAIB.	TAOBH- DUILLEIG.
I. Teagasg na Réite	I
II. Tha aobhar gach nì a tha Dia a' deanamh ann an Dia fhéin : Tha iomlanachd nàduir Dhé ag iarraidh gu 'm'bi peacadh air a' pheanasachadh	7
III. Bha Criosd air ìobradh : bha ìobairtean nan Iudhach air son peacaidh, agus 'n an samhla air ìobairt ar Tighearna	12
IV. Dh' oibrich Criosd Slàinte mar Ard-shagart a shluaigh	21
V. Teagasg na Réite air a dhearbhadh leis na Sgriobturan, a tha gu tric a' cur an céill gu 'n robh ar peacaidhean air an leagadh air Criosd	26
VI. Buaidh na h-ìobairt-réite	30
VII. Tha aonadh diamhair eadar Criosd agus a Shluaigh	37
VIII. Teagasg nan Sgriobturan air nàdur agus bunait-ean fireanachaidh	42
IX. Nàdur agus buaidh a' chreidimh	49

An Clàr-innsidh

CATB.

TAOBH-
DUILLEIG.

X. Mar a tha na Sgrìobtur an a' teagasg gu feumadh
Criosd réite a dheanamh mu 'n robh e comas-
ach gu 'm biodh anam air a theàrnadh . . .	54
XI. Bha an riarachadh a thug Criosd do 'n lagh air
a dheanamh araon le ùmblachd agus le
fhulangas	59
XII. Eadar-dhealachadh beachd air fìor bhrìgh na
réite	66
XIII. A' mhuinntir air son an do rinn Criosd réite . . .	78
XIV. Teagasg na h-Eaglais mu nàdur agus brìgh agus
Crioich na Réite	85

CAIB. I

TEAGASG NA RÉITE

BIDH e na 's usa dhuinn teagasg na Réite a thogail ma sheallas sinn ris na *suidhichidhean* a rinn e cho feumail gu 'm biodh an obair mhòr sin air a dheanamh.

1. Tha an toiseach Dia fhéin. Tha e soilleir nach urrainn réite a bhi ann mur a faigh a nàdur-san riarachadh as na tha e ag iarraidh. Feumaidh so a bhi air a dheanamh air thoiseach air a' h-uile ni eile. Tha an Fhìrinn a' teagasg gur e aon de bhuidhean na Diadhachd, gràinn air peacadh air son e bhi fìor olc, araon a thaobh a *thruaillidheachd* agus a thaobh a *chionta*. Cha 'n urrainn Dia, is e cho coimhlionta 'n a nàdur, gun peacadh a thoirmeasg agus a pheanasachadh. A thuilleadh air a' sin thug Dia fhacal neo-mhearachdach air, bho dh' fhoillsich e a lagh an toiseach do Adhamh, gu faigh an t-anam a pheacaicheas bàs.

An Réite

2. Tha ris am peacach ann. A thaobh a dhàimh ris an lagh, tha e soilleir bho 'n Sgriobtur, gu 'n robh an duine air a chur fo chùmhnannt nan Gniomh g'a dhearbhadh. A réir a' chumhnant sin, bha maith siorruidh gu bhi aige air chumha ùmhlachd choimhlionta, agus call siorruidh air chumha eas-ùmhlachd. A nìs, ge b' e air bith dé thachras feumaidh Dia seasamh ri cumhachan a' chùmhnannt. Ma bhris an duine an cùmhnannt *feumaidh* Dia am peanas a tha 's a' chùmhnannt a fhrithealadh dha. Mur a dean e sin tha e briseadh fhacail. A thaobh cor spioradail an duine, tha an Fhìrinn agus mothachadh an duine fhéin a' cur an céill gu bheil e fo *chionta* agus an nàimhdeas ri Dia. Tha coguis a' togail fianuis air a' sin, oir cha ghabh i fois gus a faigh i riarachadh; agus cha ghabh i riarachadh ach le Dia a bhi air a riarachadh. Is e cor an duine gu bheil e fhéin agus Dia a mach air a chéile.

3. Agus a ris, tha an saoghal modhannail ann. Ma tha Dia gu bhi a' riaghladh mar Dhia ceart, cha 'n urrainn e leth-bhreith a dheanamh—cha 'n fhaod e peacadh a pheanasachadh ann an aon roinn dhe rìoghachd, agus a leisgeul a ghabhail an roinn eile. Mar sin cha 'n urrainn peacaich a bhi air an deanamh réidh ri Dia gus an dean e

Teagasg na Réite

ullachadh a dhearbhas do shaoghail dhaoine agus spioradan gu 'm peanasaich e peacadh air a' h-uile cor anns gach àite, gun leth-bhreith.

Rinn an Tighearna Iosa so leis an aon iobairt a thug e suas 'n a ghràdh neo-chriochnach. Dh' fhuiling e peanas an lagha a chaidh a bhriseadh, ann an àite a shluaigh, agus thug e riarachadh do Cheartas air an son. Air dha so a dheanamh, thug e riarachadh do choguis an duine—thug e air falbh am fuachd agus a' nàimhdeas a bha 'n a chridhe do Dhia, le bhi nochdadh gràdh siorruidh Dhé dha air a' Chrann. Thug e dearbhadh dh' an t-saoghal mhodhannail air gu bheil Dia a' peanasachadh peacaidh le eud naomha, is e 'g a pheanasachadh eadhon ann am pearsa a Mhic fhéin.

A chum gu 'n tuig sinn teagasg na réite is còir beachd a ghabhail air a tobair, a nadur, a buaidh.

1. An *Tobair*. Tha tobair na réite ann an gràdh ro-iongantach Dhé dh' a shluaigh. Anns a' ghràdh sin ghabh Dia air fhéin, ann am pearsa a Mhic, am peanas a bha iadsan a' toilltinn, a chum còraichean Ceartais a riarachadh. Agus rinn e sin ann an co-chòrdadh ri uile bhudhan na Diadhachd.

2. An *Nàdur*. Ghabh Criosd àite a shluaigh

An Réite

fo 'n lagh. Cha robh e fhéin fo fhiachan sam bith ùmhlachd a thoirt—mar Dhia b' e e fhéin tobair agus ard-ùghdaras an lagha. Ach bha e air a ghluasad le gràdh neo-chriochnach, agus ghabh e air fhéin gu saor-thoileach na fiachan a bha aig an lagh air a shluagh. Sheas e 'n an àite. Thug e ùmhlachd agus dh' fhuiling e mar am Fear-ionaid. Shaor ùmhlachd agus fhulangas iad bho na fiachan a bha aig an lagh orra, agus tre airidheachd-san fhuair iad còir air na duaisean glòrmhor a bha air an gealltainn fo 'n chùmhnant a bhris iad. Ghabh e *cionta* am peacaidhean air fhéin. Is leinne an nàire agus an truailleidheachd, ach ghabh esan an *cionta*—an toillteanas air peanas—air fhéin. Cha 'n ann coltach ri fiachan ceannachd a tha so—ann an sin tha an lagh a' cur gréim air *maoin*. Is e tha ann fiachan *modhannail*, spioradail,—ann an sin tha an lagh a' cur gréim air *pearsa*. Air an aobhar sin cha b' e na dearbh fhulangais a bha a shluagh gu bhi a' fulang, ann an tìm agus tre 'n t-siorruidheachd, a dh' fhuiling Criosd. Gidheadh bha am peacadh air a dhioladh air-san gus an d' thuirt lagh naomha gu 'n robh e riarichte. Cha b' e fulangais a bha seasamh an àite peanais a dh' fhuiling e, ach am fìor pheanas—am peanas bu mhò a b' urrainn Ceartas naomh

Teagasg na Réite

agart air *pearsa* an Dia-duine, agus e a' seasamh an àite a shluaigh, is iad ciontach. Cha b' ann an nàdur a Dhiadhachd a dh'fhuiling e. Cha b'ann mar dhùine a mhàin a dh'fhuiling e, ach mar an Dia-duine—Dia 'n ar nàdur—agus a thaobh glòir a *phearsa* bha fhulangas gu neo-chriochnach na b' uamhasaiche, agus, ged a bha iad air an criochnachadh an taobh a stigh de chriochan àraidh ann an tìm, thug iad riarachadh uile iomlan do 'n lagh, agus bu leòr iad a chum toillteanas nan uile dhaoine a choinneachadh.

3. A' *Bhuaidh*. Cha do rinn e atharrachadh sam bith air Dia, oir bha e 'n a rùn bho shiorruidheachd. Bha an gràdh neo-chriochnach agus an ceartas neo-chriochnach a bha an cleachdadh an iobairt Chrìosd an inntinn Dhé bho 'n toiseach. Is e a' bhuidh a bha leis gu 'n robh e air a dheanamh comasach gu 'm biodh ceartas agus gràdh a' co-oibreachadh a thaobh pheacach.

Thug e air falbh *cionta* a' pheacaidh. Thug e riarachadh do cheartas. Rinn e sinn réidh ri Dia.

Dh' oibrich e ar slàinte—cha 'n e mhàin gu 'n rinn e slàinte a chur an tairgse a shluaigh. A réir cumhachan cùmhnant nan Gràs tha an t-saorsa a cheannaich Chrìosd air a cur ann an

An Réite

seilbh clann a' chùmhnannt leis an Spiorad Naomh. Tha an dà ni sin an dàimh nach gabh sgaradh ri chéile.

A chionn nach e pàigheadh fiachan ceannachd a tha ann—ni a tha cur nam féicheanach saor air ball—is le Dia a mhàin a' chòir sòchairean na réite a bhuileachadh a réir a thoile fhéin. Is e gnìomh gràis rioghail a tha ann an toirt do neach air bith. A réir a' chumhnant choisinn Crìosd slàinte nan uile air son an d'fhuiling e, agus tha còir laghail aige air a' sin dhaibh. Eadar Crìosd agus am peacach cha 'n 'eil ann ach gràs saor agus ro-iongantach.

A chionn gur e làn dhioladh air peacadh a tha ann, a réir agartas an lagha, ann am pearsa an Dia-duine, tha e 'n a fhoillseachadh coimhlionta do 'n t-saoghal mhodhannail air rùn uile-dhaingeann Dhé air peacadh a pheanasachadh gun leth-bhreith.

A chionn gu bheil ìobart Chrìosd a' foillseachadh gràdh siorruidh agus miorbhuileach Dhé tha buaidh leis nach 'eil ach le gràdh a mhàin—tha e leaghadh a' chridhe, a' ceannsachadh ceannairc, a' toirt air falbh eagal an duine pheacaich.

CAIB. II

THA AOBHAR GACH NI A THA DIA A' DEANAMH
ANN AN DIA FHÉIN: THA IOMLANACHD
NÀDUIR DHÉ AG IARRAIDH GU 'M BI PEACADH
AIR A PHEANASACHADH.

I. THA araon Sgriobtur agus reuson a' teagasg gu bheil aobhar gach nì a tha Dia a' deanamh aigé ann fhéin. B' e am priomh aobhar a bha aig Dia ann a bhi cruthachadh an t-saoghail, a bhi nochdadh òirdhearcas a bhuanhan naomha agus uile-iomlan. Cha b' urrainn crìoch a b' àirde a bhi aige, no crìoch bu chinntiche air a bhi coimhlionadh ard-inbhe agus sonas a chreutaran.

Tha na Sgriobturan soilleir air a' phuinc sin. "Is ann leis-san agus air a shonsan a chruthaich-eadh na h-uile nithean." "Oir is ann uaithe-san agus trìd-san agus air a shonsan a tha na h-uile nithean." Is e so a' chrioch a tha aig Dia fhéin 'n a obair naomha: "A roimh-òrduich sinn . . . a réir deagh-ghean a thoile, *chum cliù glòir a ghràis.*" Leugh Rom. ix. 22, 23.

An Réite

Uime sin, b' e àrd-chrioch Dhé, ann an ìobairt Chrìosd, glòir a Dhiadhachd. Mar sin tha a' ghlòir as mò aig ceartas neo-chriochnach agus aig gràdh sìorruidh Dhé ann an ìobradh a Mhic fhéin mar Fhear-ionad dhaoine ciontach.

II. Is e an cliù mòr a tha an Fhìrinn a' toirt air *nàdur* Dhé, gu bheil e NAOMHA. Tha na seraphim a chunnaic Isaiah timchioll na rìgh-chaitheach anns an teampull (Is. vi. 3), agus a chunnaic Eòin air néimh (Taisb. iv. 8), ag radh gun fhois, a là 's a dh' oidhche, "naomha, naomha, naomha, an Tighearna Dia Uile-chumhachdach." Is ann mu *nàdur* neo-chaochlaideach Dhé a tha so air a radh—cha 'n ann a mhàin mu *thoil* Dhé.

1. An uair a dh' àithn Dia do Israel a bhi glan, cha d' thuir e, "Oir is e sin mo thoil," ach, "Oir tha mise naomh."

2. Ma 's ann an crochadh ri *thoil* a tha naomhachd no mì-naomhachd cha 'n 'eil brìgh shonruichte sam bith anns na briathran, "tha mise naomh." Cha 'n 'eil e ciallachadh ach gu bheil e ni as toil leis.

3. Ged is e *toil* Dhé a bhi naomh, gidheadh cha 'n 'eil sin fo riaghladh a thoile na 's mo na tha a bhith fhéin—a *nàdur*. *Cha 'n urrainn* e amharc air olc (Hab. i. 13). *Cha 'n urrainn* e e

Nadur Dhé

fhéin àicheadh (2 Tim. ii. 13). *Cha 'n urrainn e breug a dheanamh (Eabh. vi. 18).*

A nis tha an Fhirinn a' deanamh glé shoilleir dhuinn gu bheil naomhachd Dhé ann an dàimh fuath shiorruidh ri peacadh agus a cheartas neo-chrìochnach a' dioladh air. Cha 'n ann aig amannan, no ann an suidhichidhean àraidh, a tha e mar sin, ach *an còmhnuidh*.

Tha Dia a' *fuathachadh* peacaidh. “Guidheam oirbh, na deanaibh a' nì gràineil so as fuathach leamsa.”

Tha Dia a' meas a' pheacaidh mar nì a tha olc 'n a ghné 's 'n a nàdur, agus air an aobhar sin a' toilltinn peanas. “Oir is teine dian-loisgeach an Tighearna do Dhia; is Dia eudmhor e.” “Ged iadhadh làmh mu làimh cha bhi an droch dhuine gun pheanas.” “Muintir d' an aithne ceartas Dhé, gu bheil iadsan a nì a leithidean sin de nithean toilltinneach air bàs.” Cha mhò is urrainn peacadh gun a bhi toilltinneach air peanas bho cheartas Dhé na 's urrainn e bhi gun a bhi air fhuathachadh le naomhachd Dhé. Faodaidh *peacach* maitheanas fhaotainn, ach tha e eucomasach gu faigh *peacadh* maitheanas. A chum gu 'm biodh daoine peacach air an teàrnadh b'éigin do Chrìosd toillteanas a' pheacaidh a thoirt

An Réite

air falbh le bhàs, a chum gu 'm biodh e cothromach, agus gu fireanaicheadh e an tì a chreideas ann an Iosa—a chum gu 'm b' urrainn Dia maitheanas a thoirt do 'n pheacach gun ana-cothrom a thoirt do fhìreantachd a nàduir fhéin.

C'arson a pheanasaicheas Dia peacadh?

Their cuid gur e *ath-leasachadh* a' chiontaich aon chrìoch gach peanas. Ach 's e tha ann an sin *smachdachadh*, no oilean, 's cha 'n e peanas.

Their cuid eile gur ann a chum eagal a chur air daoine agus gu 'm bi iad a' seachnadh peacaidh. Ach tha sin a' tionndadh peanas air cuid gu bhì 'n a dheagh-ghean do chuid eile. Mar a h-ann a mhàin a chionn gu bheil peacadh 'g a thoilltinn, ach a chum a bhì 'n a leasan do mhuintir eile, a tha peanas air a dheanamh cha 'n e *peanas* a tha ann, is e tha ann ana-cothrom, mur a h-e eucoir.

Cha 'n 'eil ach aona fhreagart dh' an cheisd—tha Dia a' peanasachadh peacadh a chionn e bhì *olc*, agus a chionn nach fhuiling naomhachd iomlan a nàduir agus uile bhuidhean gu 'n teid peacadh as gun pheanas.

Is e nì a tha 's a' pheacadh *bu chòir* a pheanasachadh. Tha sin sgrìobhta air nàdur an duine e fhéin. An uair a tha coguis duine air a dùsgadh tha a thoillteanas air peanas air a thoirt

Nadur Dhé

dhachaidh air. “A’ t’ aghaidh, a’ t’ aghaidh féin a mhàin pheacaich mi, agus rinn mi olc a’ d’ shealladh, air chor ’s gu fireanaichear thusa an uair a labhras tu, gu ’m bì thu glan an uair a bheir thu breith.” Tha am mothachadh sin a’ fàs gu bhi ’n a phian, agus cha ’n fhaigh e fois no sith gus an tig e gu fuil na réite anns an d’ fhuair an lagh riarachadh. Their a’ h-uile duine ceart gur *còir* mort agus gach briseadh lagha a bhi air a pheanasachadh. Tha creudan nam fineachan fhéin a’ toirt fianuis air a’ so le an ìobartan.

Cha ’n ’eil dòigh air an urrainn peacach dol as ach air dòigh a tha cur glòir air uile bhudhan na Diadhachd—is cha ’n ’eil dòigh a tha deanamh sin ach bàs Chrìosd, ann an àite a’ chiontaich.

CAIB. III

BHA CRIOSD AIR ÌOBRADH: BHA ÌOBAIRTEAN NAN
IUDHACH AIR SON PEACAIDH AGUS 'N AN
SAMHLA AIR ÌOBART AR TIGHEARNA.

THA na Sgriobturan gu coitchionn a' cur an céill gu 'n do choisinn Criosd saorsa a shluaigh le e féin a thoirt suas mar ÌOBART. Bhàsaich e air son ar peacaidhean. Thug e riarachadh do Cheartas agus do naomhadh Dhé le bhi fulang peanas ar peacaidhean 'n ar n-àite.

Is e so an teagasg a tha air a dheanamh soilleir le ìobairtean an t-Seann Tiomnaidh—ìobairtean air son peacadh, agus a bha samhlachadh bàs Chrìosd. A thaobh nan ìobairtean sin, is còir a thoirt fainear gur ann tre fhoillseachadh bho Dhia fhéin a bha iad air an toirt suas. Oir,

1. Cha ghabh e chreidsinn gu 'n éireadh an smuain an inntinn dhaoine, gu 'm biodh e iomchuidh, no gu 'm biodh feum sam bith ann a

Iobairtean nan Iudhach

bhi toirt tiodhlacan làimhseachail do 'n Dia neo-fhaicsinneach, no gu 'n tugadh bàs ainmhidhean peacadh an anam air falbh.

2. Cha ghabh e chreidsinn gu 'n cumadh Dia ann am falach an dòigh a bha 'n a rùn peacaich a theàrnadh.

3. Nochd Dia a riamh e fhéin eudmhor a thaobh an dòigh aoraidh leis am faodadh daoine seirbhis a dheanamh dha. Tha an Seann Tiomnadh 's an Tiomnadh Nuadh le chéile a' cronachadh “aoradh féin-thoil.” “Is ann gu diomhain a tha iad a' deanamh aoraidh dhòmhsa, a' teagasg àitheanta dhaoine mar theagasg.”

4. Chuir Dia seula a bheannachaidh air a' cheud iobairt fala ann an teaghlach Adhaimh. “Agus rinn an Tighearna Dia do Adhamh agus d'a mhnaoi còtaichean craicinn, agus chòmhdaich e iad” (Gen. iii. 21).

Tha e soilleir gu leòr gu 'n robh na h-iobairtean, a chuir Dia air chois, air an toirt suas air son peacaidh, agus ann an àite nan ciontach.

Bha na h-iobairtean fala a thrì seòrsachan— iobairt-peacaidh, iobairt-loisgte, iobairt sìthe. B' e *crathadh na fala* a' nì sonruichte anns an iobairt-pheacaidh. Bha i air a cur air *adhaircean* altair na h-iobairt-loisgte—a' chuid a b' urramaiche dhe

An Réite

'n altair. Air uairean àraidh bha i air a toirt a steach do 'n ionad naomh, agus air a cur air adhaircean altair na tùise, agus air uairean eile bha i air a cur air a' Chathair-throcair anns an ionad bu ro-naomha. B'e *an losgadh* a' nì sonruichte anns an ìobairt-loisgte; agus *an fheusd shàcramaid* a' nì sonruichte anns an ìobairt-shithe.

Bha aideachadh peacaidh agus bàs—am peanas an àite a' chiontaich—annta le chéile. Anns an ìobairt-pheacaidh bha peacadh sonruichte r'a thoirt air falbh. Anns an ìobairt-loisgte bha peacadh mar bhith-chleachdadh r'a thoirt air falbh agus beatha agus maoin an duine air a choisrigeadh gu h-iomlan do Dhia. Anns an ìobairt-shithe, bha—an déidh aideachadh peacaidh agus réite bhi air a dheanamh—an t-saill agus a' chuid a b'fheàrr dhe 'n ìobairt air an losgadh air an altair, agus air a' chuid eile rinn an duine 's a chàirdean feusd mar shamhla air e bhi dol a steach ann an càirdeas agus ann an sìth ri Dia.

B' é an ìobairt-pheacaidh agus an ìobairt-loisgte a bha gu sonruichte 'n an samhla air ìobairt Chrìosd. Chi sinn sin na's fheàrr ma bheir sinn fainear (1) na suidhichidhean anns an robh iad air an toirt suas, (2) an cliù a dh'fheumadh a bhi air an ìobairt, (3) an riaghailt 's am feumadh iad a bhi air

Iobairtean nan Iudhach

an iobradh, (4) a' bhuaidh a bha 'g an leantuinn, (5) fianuis nam fàidhean mu 'n timchioll.

1. Tha lagh na h-iobairt-pheacaidh air a chur sios dhuinn ann an Lebh. iv.-vi. 13. Bho 'n sin tha e soilleir gu leòr gur ann air son *peacadh sonruichte* a bha an iobairt-pheacaidh air a toirt suas—cha 'n e mhàin dearmad air deas-ghnàth, ach breugan, goid, mionnan-eithich, neò-ghlaine, etc. Cho luath 's a bha mothachadh aig sagart, no fear-riaghlaidh, no aon dhe 'n t-sluagh, no eadhon aig a' cho-chruinneachadh, air peacadh, bha e mar fhiachaibh air damh no gabhar a thoirt gu bhi air iobradh, airneo a bhi air iomsgaradh bho shluagh a' chùmhnant.

2. B' e na h-iobartan fala a bha gu bàs fhulang an àite dhaoine, caoraich, no daimh, no gabhair, no calumain—na beathaich a b'fheumaile do 'n duine. Dh'fheumadh gach aon a bhi coimhlionta—"gun ghaoid"—a shealltuinn gur e beatha choimhlionta, neo-chiontach, a mhàin a dh'fhaodadh neach iobairt an àite ciontaich. Bha e mar sin 'n a shamhla air-san a bha air iobradh mar uan "gun chron gun smal." Ach ged a bha an iobairt coimhlionta ann fhéin, gidheadh, mar iobairt air son peacaidh—a' giùlan agus a' toirt air falbh peacadh—b' e *peacadh* (Lebh. iv. 3) agus

An Réite

cionta (Lebh. v. 19) an sloinneadh. Tha an t-ainm sin aca a chionn a bhi 'n an iobairt an àite pheacach agus am bàs 'n a pheanas air son peacaidh. Bha iad anns an t-seadh sin 'n an samhla air-san, do nach b'aithne peacadh a bha air a dheanamh 'n a iobairt-pheacaidh—'n a PHEACADH—air son-ne (2 Cor. v. 21).

3. Tha an fhìrinn cheudna air a deanamh soilleir le riaghailt an iobraidh.

Bha làmhan air a chur air ceann na h-iobairt mar shamhla cionta an duine a bhi air a mheas do 'n iobairt—an iobairt a bhi gabhail àite-san (Leugh Àir. viii. 10 agus viii. 16). An uair a bha an ciontach a' tighinn air beulaibh Dhé leis an iobairt bha e cur a làmhan oirre agus ag aideachadh a pheacaidhean. An uair a bha an t-iobairt air son a' choimhthionail chuir na h-éildeirean an làmhan oirre an ainm an t-sluaigh. Air là mòr na réite bha dà bhoc air iobradh air son an t-sluaigh—an darna fear air a mharbhadh agus am fear eile air a chur do 'n fhàsach: “Agus cuiridh Aaron a dhà làimh air ceann a' bhuic bheò, agus aidichidh e os a chionn uile lochdan chlainn Israeil, agus an uile sheachrain 'n am peacaidhean gu léir, agus *cuiridh e iad air ceann a' bhuic*, agus cuiridh e air falbh e le

Iobairtean nan Iudhach

làimh duine iomchuidh do 'n fhàsach" (Lebh. xvi. 21).

Bha an iobairt air a marbhadh, oir "is e tuarasdal a' pheacaidh am bàs." Air do 'n chiontach a làmhnan a chur air ceann na h-iobairt, agus air dha tre aideachadh a pheacadh a chur air a ceann, bha i air a gabhail uaithe mar iobairt-réite air a shon (Lebh. iv.)—tha beatha na h-iobairt air a toirt mar éiric air son beatha no anam an duine, is i air a cur gu bàs 'n a àite. Mar sin theirear *miosbeach*—"àite marbhaidh"—ri altair na h-iobairt, far a bheil Dia a' coinneachadh 's a' cumail comhludair ri shluagh ciontach.

A thuilleadh air an sin uile bha an fhuil air a cur air adhaircean na h-altarach—a' chuid a b' àirde agus bu naoimhe. An uair a bha an iobairt air son an àird-shagart agus air son an t-sluaigh bha an fhuil air a cur air beulaibh a' bhrat, agus air adhaircean altair na tùise. Air là mòr na réite—an samhla as coimhlionta air an réite a choimhlion Criosd—bha an fhuil air a crathadh air Caithir na Tròcair 's an Ionad bu ro-naomh — far an robh làthaireachd Dhé an còmhnuidh air fhoillseachadh.

4. Tha na Sgriobturan a' cur an céill gu 'n robh cionta a' pheacaich air a thoirt air falbh agus Dia

An Réite

air a dheanamh réidh an còmhnuidh a' leantuinn nan ìobairtean ud. B' e *maitheanas* a' chrìoch a bha air iarraidh agus a bha air a *ghealltuinn*. Cha 'n e gu 'n robh peacadh air a mhaitheadh air sgàth fuil tharbh agus ghabhar, ach bha sud éifeachdach a chum “glanadh na feòla”—nì a bha 'n a shamhla air an fhìor maitheanas a tha air fhaotainn air bonn na h-aon ìobairt choimhionta a thug Crìosd suas 'n ar n-àite, agus a bha air a sheilbheachadh le peacaich *anns a' h-uile linn* tre chreidimh.

5. Tha an Fhìrinn a' teagasg gu soilleir gu 'n robh na h-ìobairtean air an toirt suas a chum bhì toirt air falbh peacaidh. “*Nì thu anam 'n a ìobairt-réitich.*” “*Leag an Tighearna air-san ain-gidheachd gach aon dinn.*” “Lotadh e air son ar peacadh-ne . . . leagadh air-san smachdachadh (peanas) ar sìth.” Sud mar a labhair an Spiorad tre Isaiah. “Air dhuibh fios a bhì agaibh nach do shaoradh sibh le nithean truailidh . . . ach le fuil luachmhor Chrìosd”—sud mar a chuir Peadair e. “Amhuil mar nach d' thainig Mac an duine a chum gu 'n deantadh frithealadh dha, ach a dheanamh frithealaidh, agus a thoirt anama féin mar éiric air son mhòran.” Sud mar a labhair an Ceann glòrmhor fhéin, air a thurus do 'n t-saoghal.

Iobairtean nan Iudhach

Ach tha na Sgrìobturan làn dhe 'n teagasg cheudna.

Cha ruigear a leas tuilleadh a radh ach gu 'n robh na h-iobairtean ud 'n an samhla agus 'n am fàidhdeireachd air Criosd—Uan Dhé a tha toirt air falbh peacaidh an t-saoghail. Chì sinn so gu tric anns na Soisgeulaich: “Fhuair sinne an tì mu 'n do sgrìobh Maois anns an lagh, agus na fàidhean, Iosa bho Nasaret, mac Ioseiph.” “Rannsaichibh na Sgrìobturan . . . is iad sin a tha toirt fianuis mu mo thimchioll-sa.” “Agus air dha tòiseachadh bho Mhaois, agus bho na fàidhean uile, dh' eadar-mhinich e dhaibh anns na Sgrìobturan uile na nithean m'a thimchioll féin.” Tha an litir a chum nan Eabhrach a' sealltuinn mar a tha “an Tiomnadh Nuadh am falach anns an t-Seann Tiomnadh, agus an t-Seann Tiomnadh air a thoirt gu solus anns an Tiomnadh Nuadh.” Cha robh anns an lagh ach “sgàile nithean maithe ri teachd”—is le Criosd an corp. “Oir ma ni fuil tharbh agus ghabhar agus luaithe aighe air a crathadh air an dream a bha neò-ghlan, an naomhach chum glanaidh na feòla, CIA MÒR AS MÒ a ni fuil Chrìosd, a thug e féin suas tre an spiorad shiorruidh gun lochd do Dhia 'ur coguis-se a ghlanadh bho oibrìbh marbha, chum seirbhis a

An Réite

dheanamh do 'n Dia bheò.” Tha na samhlaidhean ud a' nochdadh gu 'n do ghiùlan Criosd peacadh—gu 'n robh e air a dheanamh 'n a “pheacadh”—gu 'n d' thug e a bheatha mar éiric—gu 'n shaor e sinn le fhuil—gu 'n rinn e réite ri Dia—gu 'n do choisinn e maitheanas. “Shaor Criosd sinn bho mhallachadh an lagha air dha bhi air a dheanamh 'n a mhallachadh air ar son” (Gal. iii. 13).

CAIB. IV

DH' OIBRICH CRIOSD SLÀINTE MAR ARD-SHAGART A SHLUAIGH.

THA na Sgriobturan a' deanamh soilleir gu 'n do sheas agus gu 'n d'fhuiling Criosd mar Ard-Shagart a shluaigh.

I. B' e cliù sonruichte an t-sagairt gu 'n robh e air a chur air leth le Dia gu bhi gnìomhach as leth dhaoine anns na nithean sin *a bhuineas do Dhia*. Mar a b' e dreuchd an fhàidh a bhi labhairt ri daoine as leth Dhé, b' e dreuchd an t-sagairt a bhi a' deanamh gnothuich ri Dia as leth dhaoine.

i. Bha e air a thoirt bho mheasg dhaoine a chum gnothuich a dheanamh 'n an ainm. “Tha gach uile shagart air a thoirt *bho mheasg dhaoine*, air orduchadh *air son dhaoine*, ann an nithean a thaobh Dhé.” Mar sin ghiùlan e ainmean nan treubhan air a ghualnean agus air a chridhe. Ma pheacaich e bha sin air a mheas mar gu 'm peacaicheadh an sluagh. Rinn e réite agus eadar-

An Réite

ghuidhe as leth an t-sluaigh gu léir—a' cur a làmhnan air ceann a' bhuic agus ag aideachadh peacaidhean an t-sluaigh.

2. Bha e air a thaghadh le Dia mar a sheilbh sonruichte.

3. Dh' fheumadh e bhi naomh—glan 'n a spiorad agus air a choisrigedh do Dhia. Bha bann òir aige m'a cheann air an robh na briathran, NAOMHACHD DO 'N TIGHEARNA.

4. B' e a shochair sonruichte a bhi tighinn dlùth do Dhia—a thighinn *dlùth* le ìobairt—thighinn *dlùth* leis an fhùil 's an Ionad Naomh.

5. Mar sin b' e dreuchd an t-sagairt gu sonruichte, a bhi deanamh réite le ìobairtean fala, agus a bhi a' deanamh eadar-ghuidhe air son an t-sluaigh. Tha seirbhis a' phàilliuin gu léir a' nochdadh gu 'm b' e an sagart an aon mheadhon a bha aig daoine air a bhi deanamh gnothuich ri Dia. Ann an so tha Sagart an Tiomnaidh Nuaidh a' coimh-lionadh fìor dbreuchd an t-sagairt gu foirfe: "Is mise an t-slighe, an fhìrinn, agus a' bheatha: CHA TIG AON NEACH CHUM AN ATHAR ACH TROMHAM-SA."

II. Sheas an sagart anns an t-sean aimsir air son dhaoine àraidh agus fhuair e air an son—agus air an son-san a mhàin—maitheanas cinnteach.

Criosd mar Ard-Shagart

1. Cha 'n 'eil e air a radh an aon àite gu 'm b' e obair an t-sagairt daoine a chur ann an suidheachadh anns an robh e air a dheanamh comasach dhaibh maitheanas fhaotainn. An uair a pheacaidh Israeleach chaidh e far an robh an sagart, neach a thug suas iobairt-pheacaidh air a shon—beatha an àite beatha—agus air ball fhuair an ciontach maitheanas, a réir gealladh Dhé, “agus bheirear maitheanas dhaibh.”

2. An uair a rinn an sagart eadar-ghuidhe, rinn e e air son an dearbh fheadhan air son an do rinn e réite le iobairt—cha b' ann air son neach sam bith eile. Tha an dà chuid do-sgaraichte—an iobairt agus am beannachadh—tha iad le chéile air son an aona phearsa (Air. vi. 22-27).

3. Is e fìor shagart a bha ann an Criosd—cha 'n e sagart samhlauchail—agus, a réir an tomhais, bha na seann sagartan 'n an samhla air-san.

(1.) Tha Litir nan Eabhrach gu léir 'na fianuis, air a deachdadh leis an Spiorad, a' nochdadh gu 'n robh sagartan Lebhi 'n an samhla air Criosd, agus gur e fìor Ard-Shagart a shluaigh. Anns an Litir sin tha sagart air a radh ris sia uairean agus Ard-Shagart dusan uair. A thaobh a' cheud phàilliuin, bha a sheirbhis a “mhàin ann am biadhaibh agus ann an deochaibh, agus ann an iomadh gné ionnlaid,

An Réite

agus deas-ghnàthan a thaobh na feòla, a chuireadh mar uallaich orra gu àm an ath-leasachaidh. Ach air teachd do Chrìosd 'n a Ard-Shagart nan nithean maithe a bha ri teachd, tre phàilliuin a bu mhò agus a b'iomlaine, nach do rinneadh le làmhan . . . agus cha b' ann tre fhuil ghabhar agus laogh, ach tre fhuil fhéin a chaidh e steach aon uair do 'n ionad naomh, air dha saorsa shiorruidh fhaotainn dhuinne. . . . Oir cha deachaidh Crìosd a steach do na h-ionadan naomha lamh-dheanta, nithean a tha 'n an samhladh air an fhìor ionad, ach do néamh féin, chum a nis e féin a nochdadh ann am fianuis Dhé air ar son-ne."

(2.) Mar a bha e 'n a *fhìor* shagart, air an robh na seann sagartan 'n an samhla, bha an ìobairt-réite a thug e suas 'n a fìor réite.

(3.) Tha Sagart air a radh ris anns an t-Seann Tiomnadh: "Mhionnaich an Tighearna, agus cha ghabh e aithreachas, Is sagart thu gu bràth, a réir orduigh Mhelchisedeic." Tha an Tiomnadh Nuadh a' deanamh sagart dheth: Bha e air a thoirt bho mheasg dhaoine chum seasamh an làthair Dhé air an son (Eabh. v. 1; ii. 14-18; iv. 15)—bha e air a thaghadh le Dia chum a dhreuchd—bha e iomlan an naomhachd—bha còir aige a bhi tighinn am fagus do Dhia mar nach robh aig neach sam bith

Criosd mar Ard-Shagart

eile. Chuir e an gnìomh a dhreuchd mar shagart—thug e suas an iobairt agus rinn e an eadar-ghuidhe.

4. Tha eachdraidh a' toirt fianuis air sagartachd Chrìosd a bhi fìor :

Fhuair sagartachd Lebhi—an samhla—làn choimhlionadh ann-san. Aig a bhàs reubadh brat-roinn an teampull. Bha an teampull 's a sheirbhis air a choimhlionadh agus air a chur air chùl, agus thainig crìoch air sagartachd Lebhi.

Mar sin, is e Crìosd, mar am fìor Ard-Shagart, an aon Eadar-mheadhonar eadar Dia agus duine, agus cha 'n e a mhàin am *meadhon* tre bheil buaidh aig Dia air daoine, ach an neach a tha a' deanamh dhaoine réidh ri Dia, is e a' seasamh a stigh an làthair Dhé air an son. Mar sin fhuair e air son an dearbh mhuinntir air son an do rinn e gnothuich ri Dia, cha 'n e sochair teàrnaidh, ach teàrnadh pearsanta—maitheanas dearbhtha agus cinnteach. Tha e mar an ceudna a' deanamh eadar-ghuidhe air son na muinntir air son an do rinn e iobairt-réite. *Cha 'n 'eil mi a' guidhe air son* AN T-SAOGHAIL, ach air son NA MUINTIR A THUG THU DHOMH.

CAIB. V

TEAGASG NA RÉITE AIR A DHEARBHADH LEIS NA
SGRIBTURAN A THA GU TRIC A' CUR AN
CÉILL GU 'N ROBH AR PEACAIIDHEAN AIR AN
LEAGADH AIR CRIOSD.

THA iomadh earrann dhe 'n Fhirinn a' teagasg
gu 'n robh *ar peacaidhean air an leagadh air
Criosd*—gu 'n robh iad air am meas dha air dhòigh
's gu 'm b'iad a b'aobhar dh'a fhulangas, as gu 'n
d'fhuiling e peanas air an son. “Leag an
Tighearna air-san aingidheachd gach aon dinn.”
“Rinn e esan do nach b'aithne peacadh 'n a
ìobairt-pheacaidh air ar son, a chum gu' m biodh
sinne air ar deanamh 'n ar fireantachd Dhé
annsan.” “Neach a ghiùlan ar peacaidhean e
fhéin 'n a chorp fhéin air a' Chrann.”

1. Tha am facal *peacadh* anns na Sgrìobturann a'
ciallachadh trì nithean: (1) briseadh lagh Dhé—
(2) truailidheachd (Rom. vi. 11-13)—(3) cionta. Is
e an seadh mu dheireadh so a tha aige an uair a

Teagasg nan Sgriobturan

tha an Sgriobtur ag radh “giùlan peacaidh,” “leagadh aingidheachd air,” “peacadh air a mheas dha.” Is e so a tha air a chiallachadh an uair a tha *peacadh* air a radh ris an ìobairt, is e a’ fulang peanas an àite a’ chiontaich. Mar sin tha e air a radh gu ’n robh Criosd air a dheanamh ’n a *pheacadh*—’n a *ìobairt-pheacaidh*—a chionn gur e an ìobairt a dh’fhuiling gu toileach peanas ar peacaidh air ar son.

2. Tha am facal, peacadh no fireantachd *air a mheas*, a’ ciallachadh e bhi air a chur ri creideas neach a réir an lagha. An uair a tha ar peacadh air a mheas do Chriosd, tha e ciallachadh gu bheil peanas ar peacaidhean—ar cionta—air a leagail air Criosd. An uair a tha e air a radh, gu ’n robh Dia ann an Criosd a’ deanamh an t-saoghail réidh ris féin *gun a bhi a’ meas an cionta dhaibh*, tha e ciallachadh nach ’eil e cur am peacadh as an leth mar bhonn peanais. Tha Criosd air a dheanamh ’n a *pheacadh* air ar son air an dearbh dhòigh ’s a tha sinne air ar deanamh ’n ar fireantachd Dhé annsan. Is e *cionta* a tha air *a mheas* dha, cha ’n e truailidheachd—ni a dheanadh ar Fear-ionaid ’n a pheacach mar a tha sinn fhìn.

“Ma dh’ithear idir a’ bheag a dh’fheòil ìobairt a thabhartais-shìth air an treas là, cha ghabhar i,

An Réite

ni mò a *mheasar* i dhà-san a bheir seachad i: bidh i 'n a gràinealachd, etc." Bha an ìobairt so air a toirt ach cha d'fhuair esan a thug suas i creideas sam bith air a shon—bha i dha mar nach biodh e air a toirt idir. "Air mo cheud fhreagrachd cha robh aon neach leam, ach thréig na h-uile mi: nar agrar orra e"—*na biodh e air a mheas dhaibh.* "Bha e air *àireamh* am measg nan ciontach."

Mar sin tha na Sgriobturan a' teagasg gu soilleir gu 'n robh uile chionta—toillteanas air peanas—peacaidhean a shluaigh air a mheas—air a chur ri cunntas—Chrisd, agus air an aobhar sin gu 'n d'fhuiling e am peanas mar am Fear-ionaid. Ach ged a bha *cionta* ar n-uile pheacaidhean air a mheas do Chrisd, agus air a thoirt air falbh le a bhàs, tha an coire agus an nàire, an truailidheachd agus an cumhachd, a' sìor-bhuanachadh annainn fhìn. Cha 'n urrainn cliù modhannail aon neach a bhi air a mheas do neach eile. Cha robh e comasach gu 'n gabhadh Pearsa naomh ar Tighearna smal peacaidh air fhéin ann an seadh sam bith. Mar sin ged a ghiùlan e ar peacaidhean, agus ged a dh'fhuiling e am peanas a thoill iad, agus ged a bha e air a mheas leis an Athair, fhad 's a bha e fo 'n lagh mar ìobairt-réite air son a shluaigh, ciontach agus toillteanach air fearg, cha robh a

Teagasg nan Sgriobturan

riamh an smal bu lugha air a phearsa no air glòir a naomhachd. Na 'm biodh e comasach gràdh an Athar dha a bhi aon uair na bu mhò na uair eile b' e sin an uair a bha e a' giùlan mallachadh an lagha air son a shluaigh. "Is e so mo Mhac gràdhach," thuirte an t-Athair, "anns a bheil mò mhòr thlachd."

CAIB. VI

BUAIDH NA H-IÒBAIRT-RÉITE.

THA buaidh na h-ìobairt-réite a thug Crìosd suas trì fillte: A thaobh Dhé, rinn i *réite*—a thaobh peacaidh, thug i *air falbh* e—a thaobh a' pheacaich, *shaor* i e.

I. A thaobh Dhé, tha buaidh bàs Chrìosd air a chur an céill ann am briathran a tha ciallachadh, araon anns a' Ghreugais agus anns an Eabhra (dà fhacal anns a' Ghreugais agus aon fhacal 's an Eabhra), gu 'n d' thug e riarachadh do Dhia agus mar sin gu 'n do rinn e réite.

Tha an darna facal anns a' Ghreugais (*catall-assein*) a' ciallachadh neach a bhi air atharrachadh bho nàimhdeas gu càirdeas—air a dheanamh *réidh*. An uair a tha e air a radh gu 'n do rinn Dia sinn réidh ris féin tre Iosa Crìosd, tha e ciallachadh a' bhuidh a *choimhlion* an ìobairt-réite—rinn i Dia réidh ruinne agus sinne réidh ri Dia.

Buaidh na h-Iobairt-réite

1. Tha na briathran, “rinneadh réidh ri Dia sinn tre bhàs a Mhic” (Rom. v. 10) air am mìneachadh leis na briathran, “air ar fireanachadh tre fhuil” (a chum 's gu 'n) “saorar trìd-san bho fheirg sinn.”

2. Tha na briathran, “gu robh Dia ann an Criosd a' deanamh an t-saoghail réidh ris féin” air am mìneachadh leis an fhacal, “gun a bhi meas an cionta dhaibh” (2 Cor. v. 19). Gun a bhi meas peacadh do neach, is e sin maitheanas.

3. An uair a tha Pòl ag radh, “Bithibh-se réidh ri Dia,” tha e ciallachadh an dearbh nì a thuirt Criosd, “Uime sin ma bheir thu do thabhartas chum na h-altarach, agus gu 'n cuimhnich thu an sin *gu bheil nì air bith aig do bhràthair a' d' aghaidh* . . . imich agus dean réite air tus ri do bhràthair, agus an deidh sin thig agus tabhair suas do thiodhlac.” Is e sin, imich, thoir air do bhràthair a bhi réidh riut le bhi toirt air falbh aobhar fheirge. Mar sin tha, “Bithibh réidh ri Dia” a' ciallachadh sinn a ghabhail ri Criosd mar ar n-ìobairt-réite, mar an aon rathad air a bhi réidh ri Dia.

Tha am facal eile anns a' Ghréigis (*hilascesthai*) a' ciallachadh riarachadh a thoirt do 'n dia, is e fo dhiùmhadh, le ìobairt-réite no le bhi a' fulang

An Réite

peanas. Anns an t-seadh-sa tha e air a radh gu 'n rinneadh Criosd "'n a Ard-Shagart tràcaireach agus dìleas, ann an nithean a thaobh Dhé, chum *réite* a dheanamh air son peacaidhean an t-sluaigh (Eabh. ii. 17). Agus an àite eile, "Neach a shonraich Dia 'n a ìobairt-réitich tre chreidimh 'n a fhuil" (Rom. iii. 25), is e sin *réite* tre ìobairt a tha còmhdach peacaidhean a shluaigh le fhuil.

A' co-fhreagart do 'n dà fhacal Greugais sin tha am facal 's an Eabhra (*càphar*), a' ciallachadh *còmhdach* air peacadh, agus *réite* ri Dia. Mar bhord-uachdair air àirce a' chumhnant 's an Ionad ro-naomh bha leac òir, agus os a cionn bha dealradh làthaireachd Dhé. B' e sud Caithir Dhé. Air an lic sin thugadh an t-ainm "leac a' chomhdaich," (*capòret*) anns an Eabhra agus "ionad na réite" (*hilastèrion*) anns a' Ghreugais. Air là mòr na réite chaidh an t-Ard-Shagart a steach le fuil an tairbh mar réite air son peacadh a thighe, agus a ris le fuil a' ghabhair a mharbhadh mar ìobairt-pheacaidh air son peacadh an t-sluaigh, agus chrath e iad le chéile air a' Chathair-thròcair agus air a beulaibh. Mar sin an uair a dh'amhairceadh Dia air a' Chaithir is fuil na h-ìobairt air a crathadh oirre, bha am peacadh air a chòmhdach agus Dia air a dheanamh réidh.

Buaidh na h-Iobairt-réite

Mar sin anns an t-Seann Tiomnadh 's anns an Tiomnadh Nuadh tha réite tre iobairt air a chur an ceill mar éiric—neach no nì air a thoirt an àite neach eile mar chumha saorsa. Tha Dia air a dheanamh réidh ris a' pheacach a mhàin le peacadh a bhi air a *chòmhdach*; agus tha peacadh air a chòmhdach a mhàin le fuil na h-iobairt. “As eugmhais dòirteadh fala cha 'n 'eil maith-eanas r'a fhaotainn” (Eabh. ix. 22), agus “far a bheil maitheanas nan nithean so cha'n'eil tabhartas air son peacaidh ann na's mò” (Eabh. x. 18). A nis is e so am facal (air a chur anns a' Ghreugais) a tha na h-Abstoil a' cleachdadh is iad a' labhart air Criosd agus air obair: “Agus is esan an iobairt-réitich (*hilasmos*) air son ar peacaidhean” (1 Eoin ii. 2); “neach a shonraich Dia 'n a iobairt-réitich” (*hilastérion*) (Rom. iii. 25)—a' *Chaithir-thròcair* air a còmhdach le fuil na h-iobairt.

II. A thaobh peacadh a shluaigh, b' e buaidh iobairt Chriosd gu 'n d' thug e *air falbh an cionta*—rinn e réite a thaobh am peacaidhean. Cha d' thug e air falbh an truailidheachd ach thug e air falbh an *cionta*—an toillteanas air peanas an lagha. An uair a tha am facal *réite* a beantainn ri Dia, tha e ciallachadh gu 'n d' fhuair Dia *riar-*

An Réite

achadh, ach an uair a tha e beantainn ri peacadh, tha e ciallachadh gu bheil a chionta air a thoirt air falbh le ìobairt. Tha am facal 's an Eabhra (*càphar*) air uairean a' ciallachadh riarachadh: “An uair a bhios mise réidh riut air son gach uile nì a rinn thu” (Esec. xvi. 63), ach mar as trice 's e *còmhdach* peacaidh a tha e ciallachadh—còmhdach le fuil na h-ìobairt. Tha mar sin briathran na Fìrinn a' deanamh soilleir gur e aon de bhuaidhean beannaichte na réite a rinn Crìosd gu 'n do ghiùlan e peacadh a shluaigh—gu 'n do chòmndaich e am peacadh le fhuil fhéin—gu 'n d' thug e air falbh a chionta.

Cha 'n 'eil e air a chiallachadh gu 'n d' thug an réite atharrachadh air nàdur Dhé—tha esan neo-chaochlaideach—no gu 'm b' e an réite a b'aobhar gu 'n ghràdhaich Dia a shluagh. An àite sin b' e a ghràdh, leis an do ghràdhaich e iad bho shiorruidheachd, a b'aobhar air an réite. Oir “is ann mar sin a ghràdhaich Dia an saoghal gu 'n d' thug e aon-ghin Mic.”

III. A thaobh a' pheacaich, tha na Sgriobturan a cur an céill gu 'n choisinn ìobairt-réite Chrìosd *saorsa* dha—*saorsa* bho mhallachd an lagha air do Chrìosd *éiric* a *phàigheadh* air a shon. Tha iomadh facal air a chleachdadh 's a' Ghreugais a

Buaidh na h-Iobairt-réite

tha deanamh so soilleir. “*Cheannaicheadh* le luach sibh.” “Shaor thu sinne do Dhia le d’ fhuil féin.” Tha am facal so a’ ciallachadh, “saoradh le *luach*.” “Cha do shaoradh sibh le nithean truailidh, mar a tha airgiod agus òr . . . ach le fuil luachmhor Chrìosd.” Is e a tha ann an so saoradh le éiric. B’ e Crìosd an éiric—an éiric air ar son. Tha *muinntir shaorta* air a radh ri sluagh an Tighearna, anns an t-Seann Tiomnadh agus Fear-saoraidh a shluaigh ri Iehobhah.

Tha so uile a’ ciallachadh gu bheil am peacach air a shaoradh a muigh ’s a mach—cha ’n ann idir mar gu ’n ceannaicheadh neach badhar bho cheannaiche. Cha ’n ann fo fhiachan do cheannaiche a bha iad—na ’m b’ ann cha deanadh càil an saoradh ach an *dearbh shuim* ann an cùineadh an rìgh, oir is ann air *an cuid* a bha còir aig an lagh. Ach ’s e bha orra fiachan *peacaidh*, agus leis an sin ’s ann air am *pearsa*, cha ’n ann air *an cuid*, a bha gréim aig an lagh. Air an aobhar sin Thug Crìosd *e fhéin* suas do ’n lagh ’n an àite agus phàigh e na fiachan peacaidh a bha aig an lagh orra le *fhuil* luachmhor fhéin—*shaor* e am pearsa bho mhallachadh an lagha air *dha fhéin* a bhi air a dheanamh ’n a mhallachadh air an son.

Mar sin *shaor* Crìosd a shluagh, air dha bhi air

An Réite

a dheanamh 'n a iobairt-reitich air son am peacadh —a' thoirt a bheatha agus a shaorsa do 'n phrìosonach le éiric a phàigheadh air a shon—le riarachadh a thoirt do 'n lagh, le bhi coinneachadh ri agartasan 'n an àite. Cha 'n ann le iobairt sam bith a dh' fhaodadh e thoirt no le fulangas sam bith, ach le *e fhéin* a thoirt mar *iobairt-pheacaidh*, a chum *réite* a dheanamh air an son.

CAIB. VII .

THA AONADH DIAMHAIR EADAR CRIOSD AGUS A SHLUAGH.

THA na Sgriobturan a' labhairt air AONADH sonruichte a tha eadar Criosd agus a shluagh. Cha 'n e aonadh a tha ann air an ruig solus reusoin, ged nach 'eil e an aghaidh reuson. Tha e air fhoillseachadh air ùghdaras facal Dhé. Ach aon uair 's gu 'n gabh sinn ris tha e na's usa thuigsinn gu 'n ghiùlan Criosd ar peacaidhean agus gu 'n ruig beannachdan ùmhlachd-san oirnn. Air an làimh eile, mur do ghabh Criosd àite a shluaigh agus mur d'fhuiling e air an son tha an t-aonadh air a bheil na Sgriobturan a' labhart do-thuigsinn, mur bheil e gun bhrìgh buileach.

Tha diadhairean ann a their gur e tha anns an neo-chiontach a bhi fulang peanas an àite nan ciontach eucoir, agus ged a dh'fhuilingeadh e mar sin nach b'urrainn maith sam bith a thighinn as, le còir, air son nan ciontach.

An Réite

Ach ged a tha e fìor nach biodh e ceart an neo-chiontach a pheanasachadh an aite a' chiontaich tha e cinnteach nach buin sin idir do Chrìosd 'n a dhàimh ri shluagh. Oir a chionn gur Dia e, tobair an lagh naomh, agus gun e fhéin fo fhiachan sam bith do 'n lagh, tha còir neo-chrìochnach aige an nì as àill leis a dheanamh ri bheatha agus ri sheirbhis. Leis an t-saorsa neo-chrìochnach sin ghabh e *le làn shaorsa a thoile* fiachan a shluaigh air fhéin. Uime sin cha 'n urrainn eucoir sam bith a bhì ann an uair a tha an t-Athair a' gabhail uaithe làn riarachadh an lagha 's e seasamh, le shaor thoil ghràs-mhor fhéin, àite urrais dh' a shluagh. A ris, an uair a tha fulangas Chrìosd a' toirt riarachadh do Dhia agus a' cur urram air a lagh, éadhon na's fhearr na ged a dh'fhuilingeadh gach peacach a pheanas 'n a phearsa fhéin, cha 'n urrainn e bhì 'n a eucoir sam bith air Dia ann an riaghladh a rìogbhadh. "A bheil sinn uime sin a' cur an lagha ann an neo-bhrìgh tre 'n chreidimh? Nar leigeadh Dia : ach tha sinn a' daingneachadh an lagha."

Tha *Turretin* ag radh gu bheil eòlas againn air trì seòrsachan aonaidh tre am faod peacadh a bhì air a mheas gu cothromach do neo-chiontach—tha na dàimhean fhéin a' deanamh sin cothromach :

An t-Aonadh Diamhair

mar a tha aonadh *nàdurach*, an dàimh athair ri chlainn, *modhannail agus dùthchail*, an dàimh rìgh ri sluagh a rìoghachd, *saor-thoileach*, an dàimh chàirdean, no dàimh urrais ri prìosonach air beulaibh cùirte.

A nis, tha aonadh Chrìosd ri shluagh air bonn as àirde na aon dhiubh sud. Chunnaic sinn gu 'n robh e le làn shaorsa a thoile fhéin. Ach, a thuilleadh air an sin, b' e sud rùn siorruidh agus àrd-uachdranail trì Pearsaibh na Diadhachd ann an comhairle—nì as e tobair gach lagh agus còir agus dleasdanas.

I. Tha na Sgrìobturann a' teagasg gu bheil aonadh diamhair eadar Crìosd agus a shluagh, agus feumaidh sinn gabhail ris mar fhìrinn, a mhàin air ùghdaras Facal Dhé. Cha mho as urrainn sinn a thuigsinn le buadhan inntinn nàduraich na thuigeas sinn mar a tha trì Pearsa an aon Dia, no mar a tha dà nàdur an aon phearsa an Dia-duine, no mar a tha sliochd Adhaimh air an aonadh ann an aon cheann. Tha e air a shamhlachadh ris an aonadh a tha eadar an togail agus a' bhunait—eadar craobh agus a geugan: “Fanaibh annamsa agus mise annaibhsa”—ris an aonadh a tha eadar an corp agus na buill: “Oir mar a tha mòran bhall againn ann an aon chorp . . .

An Réite

amhuil sin, ged tha sinne 'n ar mòran is aon chorp ann an Crìosd sinn"—ris an aonadh a tha eadar fear agus bean, agus gu sonruichte ris an dàimh a tha eadar Adhamh agus a shliochd. Tha sinn air ar fìreanachadh ann an Crìosd—an darna h-Adhamh—agus a tha sinn ciontach anns a' cheud Adhamh. Tha sinn ann an dàimh *beatha* agus *cùmhnant* riù le chéile. “Oir mar tre easumhlachd aon duine a rinneadh mòran 'n am peacaich, *is amhuil sin* tre ùmhlachd aon duine a nithear mòran 'n am fìreanan.” Tha e air a radh gu 'n ghiùlan e ar peacaidhean '*n a chorp* fhéin air a' Chrann—gu bheil sinn air ar deanamh 'n ar fireantachd Dhé *annsan*—gu bheil sinn marbh agus ar beatha falaicht, *maille ri Crìosd* ann an Dia—nach e sinne tha beò, ach Crìosd a tha beò *annainn*. *Annsan* tha againn saorsa, eadhon maitheanas ar peacaidhean. Tha com-pàirt againn 'n a fhìreantachd (1 Cor. i. 30), 'n a fhulangais (Phil. iii. 10, 11), 'n a Spiorad Naomh (Rom. viii. 9).

Tha e a' giùlan ainmean àraidh a tha nochdadh an seòrsa aonaidh a tha an so: An darna Adhamh—an Ceann—ar n-Ard-Shagart—ar n-Eadar-mheadhonar—ar Fear-tagraidh—ar n-Urras.

Mar sin is e teagasg na Firinn (1) gur e fìor

An t-Aonadh Diamhair

aonadh a tha eadar Crìosd agus a shluagh, agus air bonn an aonaidh sin tha Dia a meas ceart gu 'm biodh e air a pheanasachadh air son ar peacaidhean, agus gu 'm biodh fhìreantachd air a meas dhuinn. (2) Gu 'n ghabh e ar nàdur air fhéin. Rinneadh e 'n a fheòil de ar feòil. (3) Gu 'n robh an t-aonadh a réir comhairle shiorruidh an Athar a' Mhic agus an Spioraid Naoimh. (4) Gu 'n ghabh e le shaor-thoil ar fiachan do 'n lagh. (5) Gu 'n rinneadh e do a shluagh uile 'n a Spiorad a bheothaicheas.

Tha an t-aonadh diamhair so a' cur solus dhuinn air an dàimh anns an do sheas Crìosd ri peanas an lagha, agus a' bhuidh a tha le ùmhlachd ann a bhi a' deanamh réite air son peacaidhean a shluaigh, agus ann a bhi toirt còir-sheilbh dhaibh maille ris fhéin air oighreachd ghlòrmhor.

CAIB. VIII

TEAGASG NAN SGRIOBTURAN AIR NÀDUR AGUS BUNAITEAN FÌREANACHAIDH.

THA dà sheadh anns a bheil diadhairean ag amharc air fireanachadh. Tha cuid mar a tha eaglais a' Phàp, agus cuid eile aig a bheil barail mhearachdach air nàdur obair Chrìosd, a' teagasg gu bheil fireanachadh a' ciallachadh duine bhi air a dheanamh 'n a fhìrean le atharrachadh 's an taobh a stigh—nàdur nuadh a thoirt dha. Tha cuid eile mar a tha eaglais an Ath-leasachaidh, agus iadsan a tha creidsinn gu 'n do rinn Chrìosd réite air son peacadh a shluaigh, a' teagasg gur e a tha ann am fireanachadh, duine bhi air a mheas mar fhìrean air bonn ìobairt réite Chrìosd—duine air a chur ann an dàimh nuadh ris an lagh, is a chionta air a ghiùlan le Chrìosd air a shon.

Tha binn air a thoirt air a tha 'g a ghairm saor bho chionta—gu bheil e neo-chiontach—nach 'eil

Fìreanachadh

càil aig an lagh 'n a aghaidh no ri chur as a leth. Tha am facal a' ciallachadh sin araon anns a' Ghreugais agus 's an Eabhra. Ann an aon fhacal tha fireanachadh a' ciallachadh gu bheil fiachan an lagha air an coinneachadh, agus gu bheil an lagh *ag radh* sin. Cha 'n urrainn an lagh an duine a chumail am prìoson na's fhaide—tha e 'g a *ghairm* saor. “Ach do 'n tì nach dean obair, ach a tha creidsinn anns an tì a dh'fhìreanaicheas *an duine mì-dhiadhaidh* MEASAR a chreideamh dha mar fhìreantachd.” Tha ann an so fìreantachd *air a meas* do 'n chreidmheach — cha 'n ann air a *dhneanamh* 'n a fhìrean le gràs 's an taobh a stigh. Tha Dia an so a' fireanachadh an *duine mì-dhiadhaidh* —ged a tha e mì-dhiadhaidh tha e air a *mheas* mar dhuine *neo-chiontach* do bhrìgh gu 'n riarach Criosd an lagh air a shon. Tha e air fhìreanachadh gu saor *tre ghràs*. Thig an t-atharrachadh 's an taobh a stigh air dhòigh eile, ach is e bhios ann an sin *naomhachadh*.

Ma tha mi dhe 'n bheachd nach do bhàsaich Criosd air son mo pheacaidhean a chum mo dheanamh réidh ri Dia, ach gur ann a chuir Dia gu bàs e chum gu 'n tugadh a bhàs air falbh cruas mo chridhe—gu 'n deanainn duine maith dhiom fhìn—tha e cinnteach gur e bhiodh anns an

An Réite

atharrachadh sin *naomhachd*. Ach nach 'eil sin a' toirt uam an fhacail "fireanachadh"—feumaidh mi "naomhachadh" a chur anns gach earrainn dhe 'n Fhìrinn anns a bheil "fireanachadh." Ach ma nì mi sin nach fhàg e iomadh earrainn gun bhrìgh? "Cha 'n 'eil tairbhe sam bith ann an Crìosd dhuibhse a tha air 'ur *naomhachadh* tre 'n lagh; thuit sibh bho ghràs." "Tha mi ag radh ruibh gu 'n deachaidh am fear so sìos d' a thigh air a *naomhachadh* na's mò na fear ud eile." "Ach air dhàsan toil a bhi aige e féin a *naomhachadh*, thuirt e ri Iosa, agus cò e mo choimhearsnach?" Nach 'eil e soilleir bho na h-earrannan sin mar a tha a bhi cur "naomhachadh" ann an àite "fireanachadh" a' fiaradh na Fìrinn.

Ach tha facal eile a tha cur solus air fireanachadh, eadhon am facal dìteadh. "Cò chuireas coire sam bith a' leth dhaoine taghta Dhé? Is e Dia a dh'fhìreanaicheas." "Uime sin mar tre chionta aon duine a thainig breitheanas air na h-uile dhaoine chum dìtidh, is amhuil sin mar an ceudna tre fhìreantachd aoin, a thainig an saor-thiodhlac air na h-uile dhaoine chum fireanachaidh na beatha" (Rom. v. 18). Cha 'n 'eil teagamh sam bith nach e binn lagha a tha ann an dìteadh. Mar sin tha am facal a tha m'a choinnimh, "fireanachadh,"

Fìreanachadh

'n a bhinn lagha mar an ceudna. Air an darna làimh tha an lagh a' *gairm* neach ciontach, agus air an làimh eile tha an lagh ceudna a' *gairm* neach neo-chiontach.

B' e fireanachadh anns an t-seadh sin am facal cumhachdach a bhris seana chuing a' Phàpa aig àm an Ath-leasachaidh, agus a dhùisg an sluagh á cadal trom nan linntean, agus a thug a steach an t-saorsa agus an soirbheachadh a rinn eachdraidh nuadh ann an saoghal nuadh.

A chum a bhi cumail saor bho mhearachd bho thaobh eile is còir a chumail air chuimhne nach e fireanachadh an aon ni ri maitheanas. Tha e cinnteach gu bheil maitheanas air a ghabhail a steach ann am fireanachadh—tha eadhon àiteachan anns an Sgrìobtur anns a bheil fìreanachadh air a chiallachadh leis an fhacal maitheanas: mar a tha Isa. lv. 7; Gníomh. x. 43; Eph. i. 7. Ach tha eadar-dhealachadh ri chur eatorra. Is e tha ann am maitheanas gnìomh rìgh leis a bheil e cur còraichean an lagha a thaobh agus a' toirt a shaorsa do 'n chiontach. Tha e deanamh sin mar rìgh, is ùghdaras aige, air son aobharan àraidh, ciontach a chur saor gun a bhi fulang peanas an lagha. Ach cha 'n 'eil sochair sam bith no duais sam bith an lorg sin, ach a mhàin gu bheil a

An Réite

shaorsa air a thoirt do 'n phrìosonach. Ann a bhì fireanachadh, air an làimh eile, tha gnìomh a' bhreithimh leis a' bheil e toirt a mach binn a réir cnàimh an lagha. Cha 'n 'eil leud na ròine de dh'agartasan an lagha air a lasachadh, tha làn riarachadh aig an lagh. An lorg sin tha an creutar air fhìreanachadh—air a ghairm neo-chiontach—agus tha *còir* aige air gach duais anns a' chùmhnannt a tha air a ghealltuinn an cois na h-ùmhlachd—an cois lan choimhlionadh. Tha mar sin aig a' pheacach a tha air fhìreanachadh, air bonn ùmhlachd Chrìosd, araon maitheanas agus làn chòir air gach sochair a tha anns a' chùmhnannt, dìreach mar gu 'm biodh e fhéin air an lagh a choimhlionadh. Oir tha airidheachd Chrìosd air a mheas dha—choimhlion e an lagh ann am pearsa Chrìosd, fhear-ionaid (Eph. i 14). Is e an gealladh gu 'm bi am firean tre chreidimh *beò*. Tha fireanachadh a' toirt leis “sith ri Dia” —“slighe gu dol a steach”—“gàirdeachas ann an dòchas glòire Dhé”—“rinneadh réidh ri Dia sinn tre bhàs a Mhic—saorar tre a bheatha sinn.” Cha 'n e mhàin gu bheil maitheanas aca, ach mar an ceudna, “oighreachd maille rìusan a tha air an naomhachadh.” Tha iad air an deanamh “'n an rìghrean agus 'n an sagartan do Dhia.”

Fìreanachadh

Cha 'n ann do bhrìgh còir rìoghail a bhi aige a tha Dia a' fìreanachadh pheacach, ach air bonn fireantachd choimhionta Chrìosd air a meas dhuinn agus air a gabhail thugainn tre chreidimh a mhàin. Is e sin *gnìomh an fhìreanachaidh*. Agus c'ait a bheil gnìomh àrd-uachdranail a' tighinn a steach? Tha e tighinn a steach (1) ann a bhi toirt pearsa Chrìosd gu bhi fulang peanas an lagha agus a' coimhionadh cumhachan a' chùmh-nant ann an àite a shluaigh. Tha sin a mhàin a réir comhairle a thoile féin—(2) ann a bhi taghadh peacach sam bith a chum seilbh a bhi aige ann an toraidhean na réite a rinn Chrìosd—(3) ann a bhi toirt còir do pheacach sam bith ann an obair an teàrnaidh, a choimhion Chrìosd, tre thiodhlac a' chreidimh agus an aithreachais agus gach gràs a tha 'g an leantuinn.

A nis air do Dhia a bhuadhan *rìoghail* a chleachdadh air an dòigh so tha sochairean na slàinte agus gràis Dhé 'g an seilbheachadh leis a' pheacach *tre* Chrìosd agus *bho* Chrìosd. Choimhion Chrìosd an lagh—ghìulan e an cionta—mar am fear-ionaid. Uime sin is leis-san *le còir* beatha agus saorsa na muinntir air son an d' fhuiling e. Is leis mar *a chòir* geallaidhean a' chùmh-nant. Is leis *mar chòir fìreanachadh*—

An Réite

gu 'n gairm lagh agus naomhachd a' mhuinntir air son an d'fhuiling e neo-chiontach, is iad a' gabhail ris-fhéin mar a tha e air a thairgse anns an t-soisgeul. Uime sin tha e soilleir gur e gnìomh Dhé mar am *Breithimh* a tha ann am fìreanachadh a' pheacaich—ann *an gnìomh* an fhìreanachaidh—ach 'n a ghràs rìoghail a thaobh nam muinntir sin a tha air am fìreanachadh.

CAIB. IX

NÀDUR AGUS BU AidH A' CHREIDIMH

CHA 'n urrainn sinn nàdur agus dreuchd A' CHREIDIMH, mar a tha sin air a chur an céill anns an Fhìrinn, a thuigsinn ach ann an solus na Réite agus an dàimh cùmhnant a tha eadar Crìosd agus a shluagh.

B' e cliù sonruichte an t-soisgeil a bha air a shearmonachadh leis na h-Abstoil, gu 'n robh slàinte a' leantuinn, mar thiodh-lac, air ball an deidh do an luchd-éisdeachd creideamh a chleachdadh air an Tighearna Iosa Crìosd. "Creid anns an Tighearna Iosa Crìosd agus tèarnar thu." Cha 'n 'eil nì sam bith eile air iarraidh. Far a bheil an creideamh sin tha tiodh-lac na slàinte air a thoirt do 'n anam air ball.

A thaobh nàdur a' chreidimh so, tha e furasd gu leòr a dhearbhadh gu bheil e ciallach, cha 'n e mhàin *aonta* thoirt do fhìrinn a tha toirt eòlas air pearsa Chrìosd agus air a chòraichean, ach mar

An Réite

an ceudna *earbsa* ann fhéin agus 'n a obair chriochnaichte.

1. An uair a tha e air a radh gu bheil neach a' creidsinn *ann an* neach no air neach, tha sin a' ciallachadh *earbsa* ann mar phearsa agus a bhi gabhail ris an fhianuis mar fhìrinn. A nis tha an Fhìrinn gun sgur a' cur an ceill gur e an creideamh so an aon dòigh tèrnaidh. “An tì a chreideas ANN-SAN cha dìtear e: ach an tì nach creid tha e air a dhìteadh a cheana, a chionn nach do chreid e ann an ainm aon-ghin Mhic Dhé”—Eòin iii. 18. “Oir is sibhse uile mic Dhé tre chreidimh ann an Iosa Criosd”—Gal. iii. 26.

2. Tha an creideamh so—an aon mheadhon tre bheil slàinte air a sheilbheachadh le anam—air a dheanamh soilleir anns an Fhìrinn le briathran a tha ciallachadh gné an nì a tha ri dheanamh ann a bhi creidsinn: “Is mise aran na beatha: an tì a *thig a'm' ionnsuidh-sa* cha bhi acras gu bràth air, agus an tì a *chreideas annam-sa* cha bhi tart gu bràth air”—Eòin vi. 35. Tha creideamh ann an so air a thoirt fo 'n t-samhla a bhi *tighinn gu Criosd*. “Ach a' mheud as a *ghabh ris* thug e dhaibh cumhachd a bhi 'n an clainn do Dhia, eadhon dhaibhsan a tha creidsinn 'n a ainm”—Eòin i. 12. Ann an sin tha creideamh air a thoirt

Nàdur a' Chreidimh

fo 'n t-samhla a bhi *gabhail* ri Crìosd. “A chum tre dhà nì neo-chaochluidheach, anns an robh e eu-comasach gu 'n deanadh Dia breug, gu 'm biodh againne comhfhurtachd làidir, a *theich chum dìdein*, gu gréim a dheanamh air an dochas a chuireadh romhainn”—Eabh. vi. 18. Tha creideamh air a nochdadh ann an sin fo samhla eile —*teicheadh chum dìdein*. “Oir tha fhios agam co ann a chreid mi, agus is dearbh leam gu bheil esan comasach air an nì sin a dh' earb mi ris a choimhead fa chomhair an là sin”—2 Tim. i. 12. Ann an sin tha creideamh air a chiallachadh le *bhi cur nì ro-luachmhor* 'n a làmhan a chum a ghleidheadh air ar son.

3. Tha a' bhuidh a tha a' leantuinn a' chreidimh so de leithid a ghné 's gu bheil e deanamh soilleir gur e tha ann gnìomh an anam gu léir tre bheil e gabhail Chrìosd d' a ionnsuidh, ag earbsa as, agus a' gabhail ri obair-san gu h-ìomlan mar bhunait ar beatha agus ar sonais gu bràth. Tre chreidimh tha sinn air ar n-aonadh ri Crìosd. Tha e gabhail còmhnuidh 'n ar cridheachan tre chreidimh.

Agus a nis feumar a thoirt fainear nach e idir aon *dòigh* á measg mhòran air a bhi cur an céill an t-soisgeil, ach an *aon* dòigh air an robh an

An Réite

soisgeul air a shearmonachadh do pheacaich leis na h-Abstoil. Is e an aon dòigh a dh'aidich an Spiorad Naomh bho là na cuingeis gus a nis. Tha mar sin co-chòrdadh sonruichte eadar teagasg na Fìrinn mu chreidimh agus teagasg na Fìrinn mu'n Réite a choimhlon Criosd. Ma ghabh Criosd àite a shluaigh fo'n lagh, agus ma dh'fhuiling e am peanas 'n an àite, a chum an cionta a thoirt air falbh agus an deanamh réidh ri Dia tha na Sgrìobtur an a tha a' labhart mu chreidimh *ann an* Criosd mar an aon mheadhon air slàinte soilleir agus furasd an tuigse. Ma thug fhulangasan làn riarachadh do 'n lagh 'n an àite—ma choisinn ùmhlachdsan duais shiorruidh air an son—cha 'n urrainn tuilleadh a bhi aca r'a dheanamh, ach gu 'n gabh iad ri obair chriochnaichte-san agus gu 'n *earb iad rithe* gu muinghineach mar an aon bhunait anns a bheil riarachadh aig an lagh agus air am faod iad dòchas làidir a thogail. Mar sin an dearbh uair anns a bheil sinn *a' creidsinn* is leinn gu siorruidh fìreantachd Chrìosd 'n a h-uile lànachd agus le h-uile chòraichean cùmhnant. Anns an dearbh uair 's a bheil sinn a' cleachdadh a' chreidimh sin tha sinn air ar n-aonadh ri Criosd —cuspair a' chreidimh—ar n-Urras, ann an co-sheilbh naomh agus shiorruidh air gach dàimh,

Nàdur a' Chreidimh

agus urram, agus còir as leis mar thoradh air an réite ghlòrmhor a choimhlion e.

Ach ma 's ann a mhàin a chum gu 'n tugadh a bhàs buaidh agus leaghadh air ar cridheachan, a chum gu 'n seachnadh sinn peacadh agus gu 'n deanadh sinn fhìn oibribh fìreantachd a dh'fhuiling Crìosd cha 'n 'eil feum 's am bith 's a' chreidimh a chum slàinte an anam. Tha creideamh diomhain.

Agus ma's ann a mhàin a chum a bhi nochdadh do 'n t-saoghal cho cinnteach 's a ni Dia dioghaltas air peacadh—a mhàin a chum a bhi neartachadh ùghdarais mar Riaghladair—a bhàsaich Crìosd cha 'n 'eil feum air creidimh mar mheadhon teàrnaidh—feumaidh teàrnadh a thighinn air dòigh eile.

Ach mar a chunnaic sinn, is e soisgeul—aon soisgeul nan Abstol—gur ann tre chreidimh anns an Tighearna Iosa Crìosd as urrainn aon anam a bhi air a theàrnadh. Agus chunnaic sinn mar an ceudna gu bheil sin a' toirt leis gu 'n do ghiùlan Crìosd ar peacaidhean 'n a chorp fhéin air a' Chrann—gu 'n d' thug e riarachadh do 'n lagh mar Fhear-ionaid—mar Urras-cumhnant a shluaigh.

CAIB. X

MAR A THA NA SGRIOBTURAN A' TEAGASG GU FEUMADH CRIOSD RÉITE A DHEANAMH MU 'N ROBH E COMASACH GU 'M BIODH ANAM AIR A THEÀRNADH.

THA e air a chumail a mach le diadhairean a tha air an ainmeachadh air sgoil Chalbhinn—a réir teagasg an Abstoil—seach gu 'n pheacaich na h-uile agus gu 'n chaill iad an còir air beatha, ma bhios aon dhiubh air a theàrnadh, gur ann tre ghràs Dhé, a réir deagh-ghean a thoile. Mar a tha sin fìor cha 'n urrainn e bhi 'n a *fhiachan* air Dia aon sam bith a theàrnadh—tha e gu h-uile 's gu h-iomlan bho ghràs. Ach air do Dhia a rùnachadh daoine ciontach a theàrnadh, tha a' cheisd ag éiridh, “Dé an seadh anns a bheil e fìor gu 'm b' éigin do Chrìosd obair na réite a choimhlionadh?”

Tha na Socinianaich a' cumail a mach nach robh ann an obair Chrìosd ach aon dòigh á

Réite Chrìosd

mòran a dh' fhaodadh Dia a ghabhail a chum cridheachan dhaoine a leaghadh agus an toirt gu aithreachas.

Tha diadhairean eile a' cumail a mach nach robh ann am bàs Chrìosd ach dòigh a ghabh Dia a chum *olc* a' pheacaidh a shealltuinn do 'n t-saoghal, agus cho cinnteach 's a tha a pheanas.

Bha Tòmas *Aquinas* a' cumail a mach nach robh e comasach, *a réir ceartais*, peanas a' pheacaidh a mhaitheadh, gidheadh nach biodh e idir mì-cheart ann an Dia, na 'm b' e sin a thoil, agartasan an lagha a chur a thaobh agus peacadh a mhaitheadh gun riarachadh 's am bith a thoirt do 'n lagh.

Tha a' chuid mhòr de Eaglais Chrìosd a' cumail a mach gu bheil e réir na firinn, gu bheil ceartas ag iarraidh riarachadh a bhios an dà chuid le saor thoil, agus os cionn toil—cha 'n ann air fhàgail aig toil Dhé eadhon a dheanamh, no fhàgail gun deanamh, mar a chì a *thoil* iomchuidh. Tha so os cionn toil, dìreach mar a tha e eucomasach dha e fhéin àicheadh no breug a dheanamh. Mar sin is e teagasg na h-Eaglais; ma tha peacach gu bhi air fhìreanachadh, gu feum ceartas riarachadh fhaotainn agus peacadh a bhi air a thoirt air falbh le iobairt iomchuidh.

An Réite

Tha so air a dheanamh soilleir gu leòr bho 'n Fhìrinn.

1. Tha na Sgrìobturan a' labhart an comhnuidh air ìobradh a' Mhic leis an Athair mar iongantas ro-mhòr. Tha a' h-uile ni eile a ni Dia no as urrainn Dia a dheanamh mar neo-ni an coimeas ri Criosd a thoirt mar thiodhlac. “An tì nach do chaomhain a Mhac fhéin, ach a thug thairis e air ar son-ne uile, cionnus maille ris-san nach toir e mar an ceudna dhuinn gu saor na h-uile nithean?” Nach fhaod sinn a bhi cinnteach nach robh Dia air Mac a ghràidh ìobradh na 'n robh e an comas a ghliocais dòigh sam bith eile a ghabhail, no an comas a chumhachd meadhon sam bith eile a chleachdadh, tre am faodadh daoine a bhi air an saoradh bho mhallachd an lagha.

2. Tha an dearbh fhìrinn sin air a thoirt dhuinn leis an Spiorad Naomh—Gal. ii. 21: “Oir ma tha fireantachd tre an lagh, is ann gun aobhar a fhuair Criosd bàs.” Tha an earrann a' ciallachadh, mar a tha i 's a' Ghreugais, ma tha fireantachd tre lagh—tre lagh air bith—comasach, is ann gun aobhar a fhuair Criosd bàs.

3. A ris, tha e sgrìobhta: “Oir na 'm biodh lagh air a thoirt a *bhiodh comasach air beatha thoirt*

Réite Chrìosd

uaith, gu deimhin is ann o'n lagh a bhiodh fireantachd" (Gal. iii. 21). Tha sin a' deanamh cinnteach nach biodh Crìosd a *riamh* air ìobradh na 'n robh e comasach gu 'm faodadh fireantachd a bhi air fhaotainn tre 'n lagh.

4. Tha Dia a' cur an céill gu soilleir meud a ghràidh dh' a shluagh le bhi toirt a Mhic mar thiodhlac chum bàsachadh air an son. "Is ann mar sin a GHRÀDHAICH Dia *an saoghal* gu 'n d' thug e aon-ghin Mic" (Eòin iii. 16). "Tha Dia A' MOLADH A GHRÀIDH FÉIN DUINNE, do bhrìgh an uair a bha sinn fathast 'n ar peacaich gu 'n d' fhuiling Crìosd bàs air ar son" (Rom. v. 8). Is e firinn ro-iongantach a tha an so, agus tha sin fìor do bhrìgh gu *feumadh* Crìosd a bhi air ìobradh a chum gu 'm biodh iadsan d' an d' thug Dia gràdh air an teàrnadh. Tha mar sin meud a ghràidh air fhaicinn ann am meud na h-ìobairt. Ach ma bha dòigh sam bith eile air am b'urrainn e an teàrnadh—mar an robh ann am bàs Chrìosd ach aon dòigh á measg mhòran a dh'fhaodadh Dia a ghabhail—cha 'n 'eil e soilleir ciamar a bha e so 'n a thomhais air a ghràdh.

5. Tha Pòl ag radh: "Neach a shonraich Dia 'n a ìobairt-réitich, tre chreidimh 'n a fhuil, chum fireantachd fhoillseachadh le maitheanas nam

An Réite

peacaidhean a chaidh seachad.” Is e sin: Tha iobairt Chrìosd a’ foillseachadh naomhachd nàduir Dhé ann a bhi maitheadh peacaidh. “A dh’fhoillseachadh,” tha e ag radh, “fhìreantachd-san *'s an àm a tha làthair*, a chum gu ’m biodh e cothromach agus gu fireanaicheadh e an tì a chreideas ann an Iosa” (Rom. iii. 25-26). Feumaidh Dia a bhi cothromach. Ach a chum gu ’m biodh e mar sin bha e feumail gu fuilingeadh Iosa an àite na muinntir neo-dhiadhaidh a bha e fireanachadh. Dh’fhuiling Chrìosd, cha b’ann air son aobhar sam bith eile ach a chionn nach b’urrainn Dia peacach a theàrnadh air dòigh eile, gun ain-neart a thoirt dh’ a nàdur naomh.

CAIB. XI

BHA AN RIARACHADH A THUG CRIOSD DO 'N LAGH
AIR A DHEANAMH ARAON LE A ÙMHLACHD
AGUS LE FHULANGAS.

AIR do Chrìosd àite a shluaigh a ghabhail fo 'n lagh ghabh e air fhéin an uile fhiachan do 'n lagh mar chùmhnannt, agus choinnich e iad uile araon le ùmhlachd agus le fhulangas—le fhulangas choinnich e ri peanas an lagha, agus le ùmhlachd choisinn e na duaisean a bha air an ghealltainn fo chùmhnannt na beatha an toiseach.

Tha na Sgrìobturan a' deanamh soilleir gu 'n robh ùmhlachd Chrìosd air a dheanamh ann an *àite a shluaigh* cho cinnteach 's a bha fhulangas, agus gu 'n rinn e réidh ri Dia sinn leis an ùmhlachd agus leis an fhulangas le chéile. Tha am facal *riarachadh* a' cur an céill na rinn 's na dh'fhuiling Chrìosd 'n ar n-àite agus air ar son, a chum a bhi coinneachadh ri uile agartasan an lagha, is sinn air an cùmhnannt a bhriseadh, agus a chum a bhi faotainn còir agus seilbh air na

An Réite

beannachdan a bha 's a' chùmhnannt air bonn ùmhlachd iomlan. Bha uile obair Chriosd air a dheanamh mar *riarachadh*. Le fhulangas ghiùlan e am peanas a thoill cionta a shluaigh, agus thug e riarachadh do 'n Lagh-thabhartair. Le ùmhlachd choimhlion e cumhachan a' chùmhnannt ris an robh geallaidhean Dhé dh' a shluagh an crochadh.

Tha mar sin ùmhlachd agus fulangas Chriosd le chéile a' deanamh suas obair iomlan na réite leis an d' thug e riarachadh do Lagh Dhé, agus cha 'n fhaodar an sgaradh air aon chor, aon chuid ann an obair na h-eadar-mheadhonarachd, no 'n am buaidh air dàimh-cùmhnannt a shluaigh. Bha beathia Chriosd gu léir, ann an cruth seirbhisich, bho a bhreith gu a bhàs 'n a h-ìobairt fhulangais, agus mar an ceudna 'n a h-ùmhlachd thoileach agus làn airidheachd. Fad a bheatha bha e a' fulang agus a' deanamh ùmhlachd mar ar fear-ionaid—bha ùmhlachd 'n a fhulangas, agus fhulangas 'n a ùmhlachd. Is e an fhulangas umhail so an fhìreantachd a tha air a mheas dhuinn. Tha an ùmhlachd agus an fhulangas le chéile feumail a chum lagh a' chùmhnannt a riarachadh agus teàrnadh a shluaigh a dheanamh cinnteach.

Tha dàimh trì-fillt aig an duine ri lagh Dhé:

Umhlachd agus Fulangas

Tha dàimh *nadurach* aige ris, is e fo 'n lagh mar riaghailt beatha. Tha dàimh *cùmhnant* aige ris tre bheil beatha air a dheanamh cinnteach air chumha ùmhlachd, agus bàs tre eas-ùmhlachd. Tha dàimh *peanais* aige ris, is e ciontach de bhriseadh a' chùmhnant. Anns gach dàimh dhiubh so tha an duine ciontach agus fo fhiachan do 'n lagh.

A nis ma ghabh Criosd ar n-àite fo 'n lagh a chum a bhi fulang a' pheanais 'n ar n-àite, feumaidh e bhi gu 'n choisinn e an duais a bha air a ghealltainn air chumha na h-ùmhlachd le ùmhlachd choimhlionta a thoirt 'n ar n-àite. Ma sheas e anns a' bheàrn, mar an t-Urras, bha e fo fhiachan, cha 'n e mhàin am peanas a ghiùlan—fulang air ar son—ach mar an ceudna an ùmhlachd iomlan a thoirt leis am biodh seilbh air a thoirt dhuinn air beannachdan a' chùmhnant. Bha e a stigh air ar son mar an t-eadar-mheadhonar anns na h-uile nì a rinn e—*araon* 'n a fhulangas agus 'n a ùmhlachd. Tha iad *le chéile* a' deanamh na h-ìobairt coimhlionta tre bheil riarachadh iomlan air a thoirt do 'n lagh—tre bheil cionta sluagh Dhé air a thoirt air falbh agus còir air a thoirt dhaibh air fàbhor Dhé agus beatha shiorruidh.

An Réite

I. Bha dà shuidheachadh ann an cùmhnant na beatha: bha, air an darna làimh, gealladh air fàbhor Dhé agus sonas siorruidh air chumha ùmhlachd choimhlionta, agus, air an làimh eile, peanas a' bhàis air chumha eas-ùmhlachd. A nis cha 'n ann air làrach an lagha a tha aitreabh an t-soisgeil air a thogail. Is e Criosd *crioch* an lagha chum fìreantachd do gach neach a chreideas. Thainig e chum gu 'm biodh *fìreantachd* an lagha air a choimhlionadh annainn. A chum na crìche sin feumaidh *gach cumha* bhi air a choimhlionadh. Mur do rinn Criosd ach gu 'n ghiùlan e *peanas* ar n-easùmhlachd air ar son cha do rinn sin ach ar cur 's an t-suidheachadh 's an robh Adhamh mu's do thuit e agus ar *fàgail* ann an sin. Ach cha bhiodh buannachd mhòr an sin dhuinne. Dh'fhàgadh e *neo-chiontach* sinn, ach fathast 'n ar *peacaich*—cumhachd agus truailidheachd a' pheacaidh ann am buadhan ar n-anam. Cha bhiodh dùil gu 'm biodh e comasach dhuinne, anns an t-suidheachadh sin lagh naomha a choimhead gu h-iomlan. Ma 's ann mar sin a tha cùisean is ann gun aobhar a fhuair Criosd bàs, oir cha chomas gu 'n seas creideamh no ùmhlachd fo 'n t-soisgeul an àite ùmhlachd choimhlionta an lagha; agus cha mhò a tha an Sgriobtur a' teagasg

Umhlachd agus Fulangas

an àite sam bith gu bheil neach air fhìreanachadh air *bonn* creidimh—mar gu 'm biodh airidheachd no éifeachd ann an creidimh. Tha na Sgrìobtur an a' cur an céill gu bheil beatha shiorruidh, uchd-mhacachd, agus uile shochairan na slàinte aig a' chreidmheach gu saor tre Chrìosd. “Shaor Chrìosd sinn bho mhallachadh an lagha air dha fhéin a bhi air a dheanamh 'n a mhallachadh air ar son.” “Ma's clann is oighreachan, oighreachan air Dia agus *co-oighreachan maille ri Chrìosd.*” “Cha 'n ann bho oibribh fìreantachd *a rinn sinne,* ach a réir a thròcair féin shaor e sinn, tre ionnlaid na h-ath-ghineamhuinn, agus ath-nuadhachadh an Spioraid naoimh, a dhòirt e oirnn gu saoibhir, *tre Iosa Chrìosd* ar Slànuighear.”

2. Tha na Sgrìobtur an a' cur an céill gu soilleir gu bheil Chrìosd a' teàrnadh le ùmhlachd mar a thà e le fhulangais. “Uime sin mar tre chionta aon duine a thainig breitheanas air na h-uile dhaoine chum dìtidh, is amhuil sin mar an ceudna tre fhìreantachd aoin a thainig an saor-thiodhlac air na h-uile dhaoine chum fhìreanachaidh na beatha. Oir mar tre *eas-ùmhlachd* aon duine a rinneadh mòran 'n am peacaich, is amhuil sin tre *ùmhlachd* aon duine a nithear mòran 'n am fireanan.” Direach mar is e eas-ùmhlachd an

An Réite

darna h-aon aobhar ar dìtidh, is e ùmhlachd an aon eile aobhar ar fireanachaidh.

3. Mar Dhia—eadhon mar an Dia-duine—cha robh Crìosd fo fhiachan air bith do 'n lagh 'n a phearsa fhéin. B' e nàdur fhéin tobair an lagha. Ach mar ar Fear-ionaid gabh e ar nàdur ann an aonachd ri Dhiadhachd, a chum gu 'n seasadh e *air ar son-ne* fo 'n lagh a chum, tre ùmhlachd a thoirt 'n ar n-àite, “gu 'n saoradh e iadsan a bha fo 'n lagh, ionnus gu faigheamaidne uchd-mhacachd na clainne” (Gal. iv. 4, 5). Tha sin a' ciallachadh gu 'n *rinneadh* Crìosd fo 'n lagh—nì nach robh e thaobh a phearsa fhéin—gu 'n robh e air a chur anns an dàimh sin *air ar son-ne*; gu 'n robh e air a dheanamh fo 'n lagh a chum gu 'n coisinnadh e air ar son, cha 'n e mhàin maitheanas peacaidh, ach *uchd-mhacachd na clainne*, a bhi 'n ar n-oighreachan air Dia *tre Chrìosd* (Gal. iv. 7). A nis, tha e soilleir gu 'n ghabh Crìosd an t-*àite sin*, agus gu 'n *dh'fhuiling* e 's an dàimh sin, agus gu 'n choisinn e na *sochairean sin* dhuinne TRE UMHLACHD.

4. Cha b' urrainn an lagh neach sam bith fhìreanachadh as eugmhais ùmhlachd choimhionta. Cha robh e an cumhachd a' pheacaich an umhlachd sin a thoirt, is e 'n a pheacach—“do

Umhlachd agus Fulangas

bhrìgh gu 'n robh e anmhuinn tre 'n fheòil." Ach chuir Dia sin ceart le Mhac fhéin a chur ann an coslas feòla peacaich, agus air son peacaidh, 'n ar n-àite fo 'n lagh, agus leag e air peanas ar cionta, agus mar sin dhìt Crìosd am peacadh 's an fheòil —Dia a' gabhail ri ùmhlachd Chrìosd an àite ar n-ùmhlachd-ne. Mar sin, tre ar n-Urras, tha FÌREANTACHD AN LAGHA AIR A CHOIMHLIONADH ANNAMNE (Rom. viii. 3, 4).

CAIB. XII

EADAR-DHEALACHADH BEACHD AIR FÌOR BHRÌGH NA RÉITE.

THA eadar-dhealachadh beachd am measg dhiadhairean air fìor bhrìgh na réite a choimhlion Criosd.

1. Tha cuid dhe 'n bheachd gu 'm b' e crìoch shònruichte a bha aig fulangas agus bàs Chrìosd buaidh leaghaidh agus ùmhlachd air crìdheachan dhaoine, agus sin a mhàin. Is e so am beachd ris an canar, *Moral Influence Theory*.

2. Tha cuid eile dhe 'n bheachd, gu 'm b' e crìoch shònruichte fhulangais, cha 'n e mhàin buaidh ghràs-mhor a thoirt air crìdheachan dhaoine, ach a nochdadh do 'n t-saoghal a' ghràinn a tha aig Dia air peacadh agus a rùn cinnteach air a pheanasachadh—ùghdaras Dhé mar fhear-riaghlaidh a chumail suas. Is e so am beachd ris an canar, *Governmental Theory*.

3. Tha cuid eile dhe 'n bheachd, gu 'm b' e a'

Eadar-dhealachadh Beachd

chrioch shònruichte a bha aig fulangas agus bàs Chrìosd, an toiseach, riarachadh a thoirt do cheartas Dhé le bhi giùlan peanais an àite a shluaigh chiontaich leis a bheil iad air am fireanachadh agus air an deanamh 'n an oighreachan air Dia; agus comhla ris a' sin a bhi foillseachadh gràdh Dhé, leis a bheil cridheachan dhaoine air an leaghadh; agus a bhi foillseachadh do 'n t-saoghal uamhas a' pheacaidh agus am peanas a tha 'g a leantainn. Is e so am beachd a tha air a theagasg anns an Fhìrinn, agus a tha air aideachadh le fìor Eaglais Chrìosd anns gach linn dhe a h-eachdraidh.

I. Bha a' cheud bheachd—gur ann a mhàin a chum buaidh mhaith a thoirt air cridheachan dhaoine a bhàsaich Crìosd—air a theagasg le diadhairean bho chionn iomadh linn, ach bha e air a mheas mar mhearachd leis an Eaglais. Bha e air a theagasg gu soilleir le *Socinus* anns an t-seathamh linn deug, agus le *Abelard*—duine truagh neò-ghlan—anns an darna linn deug. Bha *Socinus* a' cumail a mach (1) nach robh ann am bàs Chrìosd ach *eisimpleir* a bha air a thoirt do dhaoine gus a leantainn—(2) seula air geallaidhean Dhé leis an robh dearbhachd air a thoirt air maitheanas peacaidh—(3) meadhon leis an robh an as-eirigh air a foillseachadh agus tre an

An Réite

deachaidh Criosd a ghlòir. “Bhàsaich Criosd a chum tre bhàs gu ’n ruigeadh e air as-eirigh. Leis a’ sin tha toil Dhé air a daingneachadh agus tha againn dearbh-chinnt air ar n-as-eirigh fhìn agus gu ’n ruig sinn air beatha shiorruidh.”

Mar sin a réir teagasg Shocinuis, bhàsaich Criosd a dh’ aon ghnòthuich a chum buaidh a thoirt air inntinn nam peacach agus sin a mhàin : a chum an gluasad gu Criosd a ghabhail mar eisimpleir, a dheanamh nithean euchdach dìreach mar a rinn esan—a dhearbhadh ’s a chur solus air gràdh Dhé, agus gu ’n robh e ro-thoileach peacadh a mhaitheadh air bonn aithreachas a’ pheacaich—a dhaingneachadh nam firinnean a theagaisg e agus nan geallaidhean a thug e tre na fàidhean agus tre Chrìosd—a dhearbhadh gu bheil beatha shiorruidh ann dh’a shluagh le bhi toirt cothrom do Chrìosd éirigh bho ’n bhàs.

Cha ’n ’eil teagamh nach ’eil tomhais de ’n fhìrinn anns a’ bheachd-sa. Ach tha ’n fhìrinn sin air a’ teagasg na’s cothromaiche agus na’s soilleire mar a tha e ann an teagasg na h-Eaglais. A réir a’ bheachd ud dh’fhaodadh Dia a bhi air dòigh sam bith eile a ghabhail seach a Mhac ìobradh. A réir teagasg na h-Eaglais (agus na Fìrinn) cha robh dòigh eile an comas Dhé a chum a shluagh

Eadar-dhealachadh Beachd

a theàrnadh ach an dòigh so. Tha mar sin gràdh Dhé air fhoillseachadh mar ghràdh neo-chrìochnach an uair nach do chaomhain e aon-ghin Mic. Agus anns an t-solus sin tha mòran a bharrachd buaidh aige air cridheachan dhaoine. Is e so an tobair as an d'éirich uile laoidhean-molaidh na h-Eaglais. Is e so an tobair as an do dhùisg araon gach dùsgadh agus ath-bheothachadh spioradail ann an eachdraidh na h-Eaglais. Air an làimh eile is e am beachd fuar ud (*Moral Influence Theory*) a ghiùlan an toradh seargta a tha air fhaicinn ann an eachdraidh through nam foirmealach anns gach linn—*Abelard* agus a dheisciobuil, mar a tha na Socinianaich, na h-*Unitarians* (muinntir a tha ag àicheadh Diadhachd Chrìosd) agus na *Rationalists* (muinntir a tha cur reuson fuar an àite deachdadh blàth agus beò an Spioraid).

Is e so ar ceud argumaid: Tha a' *bhuaidh spioradail* (a tha am beachd-sa a' cumail a mach a bhi mar aon chrìoch aig fulangas Chrìosd) a' leantainn ann an dòigh a tha na's éifeachdaiche an uair a tha sinn ag amharc air Chrìosd mar thiodhlac Dhé a' fulang 'n ar n-àite 's a' giùlan peanas ar peacaidhean.

Ach a thuilleadh air an sin, cha 'n 'eil e comasach gu 'n tugadh bàs Chrìosd a' bhuaidh ud

An Réite

—a' bhuidh a tha iad sud a' cumail a mach a bha mar aon chrioch aig fulangas Chrìosd—a mach air dòigh cho neo-ionraic. Abair nach ann a chionn nach robh dòigh eile air teàrnadh—nach ann dha-rìreadh an àite nam peacach, no air son peacadh, a dh'fhuiling Chrìosd—ach mar dhealbh no mar sheòrsa de shamhlachas. Faodaidh duine amharc air anns an riochd sin le neònachas, ach cha toir e buaidh air a chridhe mar a bheireadh e is e ag amharc air mar neach a ghràdhach e fhéin—am peacach—cho mòr 's gu 'n leig e sìos a bheatha air a shon. Agus air an làimh eile, ciamar as urrainn e bhì chum glòir Dhé a mhac a chur gu bàs mur a b' éigin a dheanamh—a mhàin mar shamhlachas? No ciamar idir as urrainn am facal a bhì fìor, air a' bhonn sin: “Rinn e esan do nach b'aithne peacadh 'n a iobairt pheacaidh air ar son-ne”?

Agus a rìs: cha 'n urrainn am beachd so seasamh gun a bhì ag àicheadh nam fìrinnean mòra a tha an Sgrìobtur a' cur an céill a thaobh lagh agus ceartas; a thaobh nàdur agus crìoch nan iobartan Iudhach; a thaobh fìreanachadh agus réite; agus teagasgan mòra eile an t-soisgeil.

Tha a rìs: na sgrìobturan a' cur an céill gu soilleir gu 'n do bhàsaich Chrìosd mar Shlànuighear

Eadar-dhealachadh Beachd

air son a' chuid dhe shluagh a chaochail *ròimh àm a theachd*, mar air son na thainig *as a dhéidh*: “An t-Uan a mharbhadh bho thoiseach an t-saoghail.” Ach ma 's ann mar shamhlachas—mar shùileachan—a bhasaich Criosd, a chum buaidh a thoirt air inntinn dhaoine, cha 'n 'eil e soilleir ciamar a b' urrainn e bhi toirt buaidh air inntinn muinntir a chaochail roimh a theachd do 'n fheòil.

Aon uair eile: A réir a' bheachd so, bhàsaich Criosd a chum buaidh àithreachais a thoirt air daoine—cha b' ann idir a chum an teàrnadh—ma bhios iad air an teàrnadh is ann le fireantachd a nì iad fhéin. Tha sealladh air Criosd air a cheusadh a' leaghadh an cridhe, ach cha 'n e sin slàinte. Cha dean sin ach an aomadh gu gnìomharan fireantachd a dheanamh, agus air a' bhonn sin faodaidh iad a bhi air an teàrnadh. Ach tha an teagasg sin calg-dhìreach an aghaidh teagasgan an t-soisgeil, anns a bheil e air a chur an ceill gu bheil daoine air am fireanachadh gu saor *tre ghràs*—cha 'n ann bho oibribh. Le oibribh an lagha cha bhi feòil air bith air fhìreanachadh am fianuis Dhé.

II. Tha an darna beachd, ris an canar *Governmental Theory*, a' cumail a mach gur ann a chum bhi neartachadh ùghdaras Dhé mar àrd-

An Réite

riaghladair a dh'fhuiling Criosd bàs. B' e sin gu sonruichte an t-aobhar, ged a tha am beachd so a' cur aonta ris a' cheud bheachd ann a bhi teagasg gu bheil buaidh leaghaidh agus umhlachd air spioradan dhaoine leis cuideachd.

Tha mar sin am beachd so a' teagasg :

1. Nach 'eil ann an lagh Dhé ach dòigh anns a bheil Dia a' nochdadh a dheagh-ghean. Tha Dia a' riaghladh a mhàin a chum *maith* nan uile, agus tha a lagh 'n a inneal tre bheil e a' riaghladh dhaoine a chum am maith fhéin. Agus ma tha peanas an ceangal ris an lagh is ann a chum gu 'm bi ùghdaras an lagha air a neartachadh, agus gu faic daoine gur ann a chum am maith a bhios iad umhail dha.

2. Tha e teagasg mar an ceudna nach e fìor pheanas an lagha a dh'fhuiling Criosd idir, ach ni a bha seasamh *an àite* peanais—ni aig an robh an aon bhuidh fo riaghladh Dhé 's ged a bhiodh an ciontach fhéin air fìor pheanas fhulang.

3. Tha e teagasg cuideachd nach do rinn Criosd réite air son sluagh sonruichte sam bith, agus nach robh buaidh sam bith leis a bharrachd air an so: gu 'n rinn e comasach do na h-uile dhaoine a bhi air an teàrnadh—gu 'n d' thug e as an rathad nì sam bith a bha 'g a

Eadar-dhealachadh Beachd

dheanamh *mà-laghal* duine sam bith a bhi air a theàrnadh.

A nis cha 'n 'eil teagamh nach 'eil tomhas de 'n fhìrinn air a mheasgachadh anns a' bheachd so. Is e fìrinn mhòr a tha ann gu bheil fulangais Chrìosd a' nochdadh agus a' daingneachadh ùghdaras lagh agus fireantachd Dhé. Tha e cur tomhas de sholus air toillteanas a' pheacaidh air peanas, agus an fheum air réite mu's urrainn Dia maitheanas a thoirt.

Air an làimh eile tha mòran mearachd anns a' bheachd so.

1. Mur a b' e peanas a bha ann am fulangais Chrìosd—mur an robh ann ach nì a sheas an àite peanais—cha 'n 'eil e soilleir ciamar a tha sin a' nochdadh fìor ghràinn Dhé air peacadh. Cha 'n 'eil nì air an t-saoghal a nochdas fuath Dhé do pheacadh anns an tomhais anns a bheil sin air fhaicinn an uair a tha Dia a' dòirteadh a chorruch air Fear-ionaid a' pheacaich—a' peanasachadh peacaidh 'n a fhìor agus 'n a uile thoillteanas. An uair nach do chaomhain Dia a *Mhac*, an uair a sheas e *an àite* a' pheacaich, tha a soilleir do na saoghail nach teid peacadh as gun pheanas.

2. Cha 'n 'eil e soilleir a réir a' bheachd so ciamar as urrainn buaidh no beannachd a thighinn

An Réite

air daoine tre Chrìosd. Tha e cumail a mach nach d'fhuiling e *air son* dhaoine, ach gu 'n robh fhulangas a' *seasamh* air son peanais. Ach ciamar as urrainn do nì nach 'eil 'n a pheanas ann an seadh sam bith àite peanais a sheasamh? Ciamar as urrainn fulangas aon neach a bhi 'n a bheannachd do neach eile mur bheil dàimh no càirdeas eatorra? Mur ann 'n *ar n-àite* a dh'fhuiling Crìosd—mur do ghabh e *ar fiachan* do 'n lagh air fhéin—ciamar as urrainn còir no pàirt a bhi againn ann an toradh fhulangais? Cha'n urrainn.

3. A réir a' bheachd so is e *deagh-ghean* as crìoch àraidh do 'n lagh—is ann a chum a bhi cosnadh ùmhlachd, a chum a bhi toirt leasan oileanachaidh, a tha Dia a' peanasachadh peacaidh. Faodaidh sin a bhi ach cha 'n e sin uile e, 's cha 'n e sin an toiseach. Tha Dia a' peanasachadh peacaidh a chionn gu bheil am peacadh *olc* ann fhéin, agus a réir lagh na naomhachd, gur *còir* a pheanasachadh.

4. Tha am beachd so air seachran an uair a tha e teagasg nach robh ann an àmhghair Ghetsemane agus ioghannan Chalbhari ach samhla peanais tre an robh Dia a nochdadh glòir a bhuan. Ach mur b' e *peanas* a bha ann an sud—mur an robh *fìor* dhàimh aig a' Phearsa agus aig a' pheanas ud,

Eadar-dhealachadh Beachd

ri *peacaich* agus ri *peacadh*, is ann a tha Getsemane agus Calbhari 'n an diamhaireachd agus 'n an dorchadas nach gabh rannsachadh. Mur do bhàsaich Crìosd chum *riarachadh* a thoirt do lagh naomha an àite pheacach, tha e do-thuigsinn c'arson a dh'fhuiling e idir. Ma's ann a mhàin mar *shùileachan* no mar *shamhlachas* a chuir Dia a *Mhac* gu bàs—agus gun a bhi an dàimh phearsanta no laghail ri peacaich—gu cinnteach is ann gun aobhar a fhuair e bàs. Ach ge b' e their daoine aimideach gun eòlas, is e fìrinn Dhé nach robh ni ann bho shiorruidheachd as mò anns an robh Dia agus Mac a ghràidh an *dùrachd* agus *dha-rìreadh* na ann an ùmhlachd agus ann am fulangas Chrìosd—an Getsemane agus air Calbhari.

5. Tha am beachd so ag àicheadh teagasgan na Fìrinn a thaobh nàdur Ceartas Dhé, a thaobh neo-chaochladheachd lagh Dhé, a thaobh teagasgan na réite mar a bha iad air an cur an céill an samhla (ann an ìobairtean an t-Seann Tiomnaidh) am fàidhdeireachd, agus gu soilleir anns an Tiomnadh Nuadh—Crìosd ar Fear-ionaid, ar n-Eiric.

6. Tha am beachd so 'n a mhearachd an uair a tha e teagasg gu 'n bhàsaich Crìosd anns an aon

An Réite

seadh air son nan uile—a thoirt air falbh nì sam bith a bha deanamh mì-laghail maitheanas a thoirt do'n pheacach air chumha aithreachas a dheanamh. Ach dhearbh sinn bho na sgrìobturann gu 'n cheann-aich Criosd 'n a bhàs creideamh agus aithreachas, uchd-mhacachd agus oighreachd shiorruidh, air son nam muinntir sin air son an do bhàsaich e.

7. Tha so 'n a bheachd meallta a chionn a bhi cumail a' mach nach 'eil nì ann am fireanachadh ach maitheanas, agus sin air chumha creidimh, agus gu bheil gach tiodhlac spioradail eile air an toirt mar dhuais ghràs-mhor air son ùmhlachd naomha a' chreutair. Tha so uile colg-dhìreach an aghaidh teagasg nan sgrìobturann mu nàdur an fhìreanachaidh, a' chreidimh, agus aonaidh ri Criosd.

Tha puincean eile a tha dìteadh a' bheachd so, agus mar sin a' deanamh tuilleadh agus soilleir nach seas ach am beachd sgrìobturail, soisgeulach, a mhinich sinn anns an leabhar so—am beachd a tha teagasg gu 'n riarach Criosd an lagh air son a shluaigh, agus gu 'n dh'fhuiling e 'n an àite fìor pheanas an *cionta*, agus gu 'n choisinn e air an son gach uile bheannachd spioradail air dha an deanamh 'n an co-oighreachan maille ris fhéin. Rinn esan réite a tha neo-chrìochnach—a' co-

Eadar-dhealachadh Beachd

fhreagradh ri còr a' h-uile h-anam, gu leòr air son nan uile, air a thairgse do na h-uile a chluinneas an soisgeul, is a' deanamh Dhé comasach gach neach as àill leis a theàrnadh, a' toirt slàinte shiorruidh dhaibhsan uile a chreideas.

CAIB. XIII

A' MHUINNTIR AIR SON AN DO RINN CRIOSD RÉITE

THA ceisd ann an so timchioll air an robh, agus air a bheil fhathast, connspaid mhòr: An do bhàsaich Criosd air son nan uile dhaoine gun eadar-dhealachadh, no an ann a mhàin air son sluagh sonruichte air an robh eòlas aige roimh làimh?

Tha cuid ann, mar a tha na h-Arminianaich, a tha dhe 'n bheachd gu 'n robh an gràdh, a dh'fhoillsich Dia ann a bhi toirt a Mhic mar iobairt-pheacaidh air a' Chrann, dha na h-uile dhaoine gun eadar-dhealachadh, agus gu 'n d'ìobair Criosd e fhéin le rùn na h-uile dhaoine a theàrnadh air chumha creidimh. A réir sin, gu bheil an t-iomlan an crochadh air an fheum a ni *an duine fhéin* de ghràs, is cha 'n ann air *gràs Dhé* ag oibreachadh anns an duine.

Cuspairean na Réite

Tha cuid eile dhe 'n bheachd, mar a tha mhuinntir a tha air an sloinneadh air Iain Calbhin, gu 'n bhàsaich Criosd air son sluagh àraidh agus gu bheil e teàrnadh an dearbh fheadhainn air son an d'fhuiling e. Tha iad a' cur glòir an teàrnaidh gu *h-iomlan*—bho thoiseach gu deireadh—air gràs Dhé ann an Criosd.

Ann a bhi gabhail beachd air a' cheisd so, tha nithean sonruichte as còir a *thuigsinn* agus a chumail air chuimhne :

1. Cha bhuin a' cheisd idir do FHOGHAINTEACHD na réite a choimhlion Criosd a chum slàinte a bhuileachadh air na h-uile dhaoine. Tha sinn gu daingeann dhe 'n bheachd nach teid duine a chaidh a dhith a dh'easbhuidh foghainteachd anns an réite. Tha luach *neo-chriochnach* ann an ùmhlachd agus ann am fulangas Chrìosd, ann an sùil an lagha—gu leòr, ged a b' e toil Dhé gach duine agus bean agus leanabh a bha no bhios air an t-saoghal a theàrnadh. Cha 'n urrainn duine a bhi ann an teagamh air a' phuinc sin, is eòlas cothromach aige air glòir pearsa an Fhir-ionaid.

2. Cha bhuin a' cheisd idir do CHO-FHREAGRADH na réite a choimhlion Criosd ri suidhichidhean agus feuman pheacach fo'n lagh. Tha sin cuid-eachd neo-chriochnach. Rinn agus dh'fhuiling

An Réite

Criosd na bha an lagh ag agradh air gach anam fa leith agus air a' chinne-daonna gu h-iomlan, agus, a thaobh freagarrachd na réite, tha e cho saor do aon neach 's a tha e do neach eile. Tha fulangas Chrìosd làn-fhoghainteach air son nan *uile* agus lan fhreagarrach air son gach *aon* air leith, agus air an aobhar sin rinn e comasach do Dhia gach neach as àill leis a theàrnadh.

3. Cha bhuin a' cheisd idir do BHI FAOTAINN SEILBH air sochairean na slàinte. Tha e soilleir nach 'eil *na h-uile* air an teàrnadh. Ma bhàsaich Chrìosd air son nan uile, agus mur a bheil na h-uile air an teàrnadh, bhàsaich e gun aobhar air son a' chuid a tha dol a dhìth. Tha na h-uile tha creidsinn anns an t-soisgeul a' creidsinn nach bi aon air a theàrnadh ach le bhì gabhail ris an t-slàinte tha air a tairgse gu saor anns an t-soisgeul. Tha *sinne* a creidsinn gu 'n do bhàsaich Chrìosd le làn rùn gu 'n teàrnadh e an dearbh mhuinntir a tha e teàrnadh.

4. Cha bhuin a' cheisd idir do THAIRGSE an t-soisgeil, ni a tha gu saor DO NA H-UILE, le làn chinnte do *na h-uile* a chreideas gu 'm bi iad air an teàrnadh.

5. Cha bhuin a' cheisd idir do na *sochairean* a tha mar thoradh air bàs Chrìosd, mar a tha là nan

Cuspairean na Réite

gràs, meadhonan nan gràs. Tha *sochairean* do-àireamh agus ro-luachmhor aig an t-saoghal an lorg na h-ìobairt-réitich — sochairean *nàdurach* agus sochairean *spioradail*—agus cha 'n 'eil crìoch sam bith rompa ; tha iad air son sliochd Adhamh.

6. Agus co dha eile a bhuineas a' cheisd? Buinidh i do *rùn diomhair* an Athar agus a' Mhic a thaobh nan dearbh fheadhainn air son an do rinn Crìosd an réite. Is e teagasg na Firinn gu 'n rùnaich Dia ann an Crìosd sluagh sonruichte a theàrnadh. Tha an rùn sin a' toirt leis obair na réite, na meadhonan leis am bi anamaibh air an cur gu h-éifeachdach ann an seilbh air sochairean na réite—air am fìreanachadh, air an naomhachadh, air an glòrachadh. Tha an *rùn* sin falaichte —eadar an t-Athair agus am Mac. Cha bhuin dhuine ach an *cuireadh*, an *gealladh*, an dearbh-chinnt gu bheil airidheachd neo-chrìochnach anns an ìobairt-réite air son *nan uile*, agus slàinte shìorruidh do na h-uile chreideas—“*Ge b' e neach leis an àill.*” Anns an t-seadh dhiamhair so tha crìochan aig Dia fhéin air a chur roimh 'n réite—bhàsaich Crìosd a réir rùn diamhair na Diadhachd air son an t-sluaigh a rùnaich e thearnadh.

Tha e *nàdurach* gu 'm biodh beachd dhaoine

An Réite

air a' phuinc so air a riaghladh le am beachd air *nàdur* na réite a rinn Crìosd.

1. Mar a chunnaic sinn, tha cuid dhe 'n bheachd gur ann a mhàin a chum buaidh mhaith a thoirt air cridheachan dhaoine—*Moral Influence*—a bhàsaich Crìosd. A réir a' bheachd sin tha bàs Chrìosd air son nan uile, agus tha a bhrìgh 's a bhuaidh air a thomhais leis an aire a tha an duine deònach a bhi toirt dha.

2. Am beachd cuid eile chuir Dia Crìosd gu bàs mar fhianuis agus shamhlachas air a rùn peacadh a pheanasachadh, agus ùghdaras a lagha a chumail suas anns gach àite dhe thighearnas—*Governmental Theory*. A réir a' bheachd sin buinidh bàs Chrìosd, eadhon ann an rùn Dhé, anns an aon seadh do na h-uile. Thug e as an rathad ni laghail sam bith a bha tighinn eadar daoine is *iad fhéin* a thearnadh.

3. Ma's ann a chum ar *fiachan* a phàigheadh a bhàsaich Crìosd—is e sin fiachan ceannachd—tha e soilleir nach d'fhuiling e ach a réir tomhais nam fiachan. Ma tha fichead not 's na fhiachan cha phàighear ach fichead not. Mar sin a réir an àireamh a tha gu bhi air an tèarnadh, beag no mòr, dh'fhuiling Crìosd, beagan no mòran. Ach chunnaic sinn nach e fiachan dhe 'n t-seòrsa sin a

Cuspairean na Réite

tha air daoine. Na 'm b' e bhiodh gach neach air a shaoradh air ball, oir tha airidheachd *neo-chrìochnach* ann am fulangas Chrìosd.

4. Tha an t-Arminianach a' cumail a mach gu 'n riarraich Chrìosd Ceartas as leith nan uile—is e sin a chionn gu 'n bhris iad riaghailt fìreantachd fo 'n cheud chùmhnannt. Agus a nise tha Dia tre Chrìosd a' deanamh cùmhnannt eile ri daoine, a gealltainn slàinte air *cumhachan as usa*, creideamh agus ùmhlachd an t-soisgeil — cumhachan a dh'fheumas daoine a choimhead leis a' ghràs choitchionn a tha air a thoirt do na h-uile. Tha an t-ìomlan an crochadh ri *saor-thoil* an duine fhéin. A réir a' bheachd sin bhàsaich Chrìosd anns an aon seadh air son sliochd Adhamh gu léir.

5. Is e teagasg Eaglais an Ath-leasachaidh, agus tha sinn a' creidsinn, teagasg na Fìrinn, gu 'n d'fhuiling Chrìosd peanas an lagha an àite a shluaigh—riarraich e an lagh air an son—agus choisinn e dhaibh saorsa shiorruidh agus rinn e co-oighreachan dhiubh maille ris fhéin. A réir an teagasg sin cha 'n 'eil crìoch sam bith air an t-saorsa, no air na sochairean glòrmhor a thug i steach do 'n t-saoghal, agus anns a bheil seilbh aig na h-uile, ach a mhàin a' chrioch a tha oirre ann

An Réite

an rùn diamhair Dhé—nì a tha falaichte air daoine—a sochairean a chur gu h-éifeachdach ann an seilbh a shluagh taghta a mhàin.

Mar sin tha e soilleir gu bheil beachd dhaoine air *a' chrioch* shonruichte a tha le ìobairt-réite Chrìosd air a riaghladh leis a' bheachd a tha aca air a *nàdur*—air an t-seòrsa dàimh anns a bheil i, no an tomhais de riarachadh a thug i do lagh Dhé air son dhaoine peacach

CAIB. XIV

TEAGASG NA H-EAGLAIS MU NÀDUR AGUS BRÌGH AGUS CRIOCH NA RÉITE.

THEID sinn a nise thairis air na h-argumaidean a tha nochdadh gu soilleir fìrinn teagasg na h-Eaglais air a' phuinc so, eadhon, gur e crìoch mhòr na réite gu 'm biodh sluagh taghta Dhé air an teàrnadh gu pearsanta agus gu h-ìomlan.

I. Tha so ag éirigh gu riaghailteach bho *nàdur* na réite, mar a tha sin air a dheanamh soilleir anns an leabhar so.

(I) Chunnaic sinn gu 'n dh' oibrich Criosd ar slàinte mar ar FEAR-IONAID, agus gu 'n robh ùmhlachd agus fhulangais dha-rìreadh 'n ar n-àite agus air ar son. Do bhrìgh gu 'n ghabh e àite a shluaigh fo'n lagh, a bhris iad, dh'fhuiling e am peanas a thoill iadsan. Mar Fhear-ionaid bha Criosd ann an dàimh phearsanta riu—ann an sùilean an lagha bha iad uile ann an Criosd gu

An Réite

pearsanta, agus bha na rinn e air a mheas gu cinnteach dhaibhsan.

(2) Chunnaic sinn cuideachd gu 'n robh RIARACHADH iomlan anns an obair a rinn Criosd 'n ar n-àite. Sheas e steach anns a' bheàrn—ghabh e àite a shluaigh fo chùmhnannt *briste*, agus choinnich e ri uile agartasan an lagha air an son. Is ann air am *pearsa* a bha gréim aig an lagh. Ghabh Criosd an àite, mar phearsa an àite pearsa, agus an uair a thug e *riarachadh* air an son gu pearsanta cha robh gréim aig an lagh tuilleadh orra. Uime sin feumaidh gu 'm bi an dearbh fheadhainn air son an d' thug Criosd riarachadh pearsanta air an teàrnadh—cha 'n e gu bheil *còir* sam bith aig a shluagh air a' ghràs, no gu bheil Dia fo fhiachan sam bith dhaibh, na 'm biodh cha bu ghràs gràs na's mò. Is e tha ann, dé *rùnaich* an t-Athair ann a bhi toirt a Mhic, agus dé *rùnaich* am Mac ann a bhi 'g a thoirt fhéin, mar éiric. Tha sochairean na réite an earbsa gu h-iomlan agus gu buileach ri saor ghràs. Cha bhi aon dhe 'n taghadh air a theàrnadh a mhàin a chionn e bhi air a thaghadh, ach tre *shaor ghràs*.

(3) Tha na Sgriobturan a' teagasg gu 'n d' thainig Criosd a *theàrnadh* an dream air son an d' fhuil-

Teagasg na h-Eaglais

ing e—cha b'ann a mhàin a chum a dheanamh comasach dhaibh iad fhéin a theàrnadh, le bhi toirt air falbh nì laghail sam bith a bha anns an rathad—cha b' ann a chum a dheanamh comasach dhaibh Dia a dheanamh réidh—ach thainig e a *theàrnadh* dha-rìreadh. “Oir thainig Mac an duine a *shaoradh* an nì sin a bha cailte” (Mat. xviii 11). “Chuir Dia a Mhac féin . . . *chum gu 'n saoradh* e iadsan a bha fo 'n lagh, *ionnus gu faigheamaid-ne* uchd-mhacachd na clainne” (Gal. iv. 5). Tha na Sgriobturan a' cur an céill gur e bhuaidh a bha le bàs Chrìosd, réiteagus fireanachadh. “Oir ma 's e is air dhuinn a bhi n-ar náimhdean gu 'n do *rinneadh réidh ri Dia* sinn tre bhàs a Mhic, is mò gu mòr air dhuinn a bhi air ar deanamh réidh a shaorar tre a bheatha sinn” (Rom. v. 10). Tha na Sgriobturan a' cur an céill gu 'n d'fhuair Chrìosd, dh' an mhuinntir air son an do bhàsaich e, maitheanas peacaidh, sìth ri Dia, saorsa bho mhallachd an lagha, bho bhàs, bho pheacadh. “Anns a bheil againn saorsa tre fhuil-san, maitheanas nam peacadh” (Eph. i. 7). “Oir is esan ar sìth-ne” (Eph. ii. 14). “Iosa a shaor sinne bho 'n fheirg a tha ri teachd” (1 Tes. i. 10). “Chum tre'n bhàs gu 'n claidheadh e esan aig a bheil cumhachd a' bhàis, is e sin an

An Réite

diabhul, agus gu 'n saoradh e iadsan a bha tre eagal a' bhàis ré am beatha uile fo dhaorsa" (Eabh. ii. 14). Tha e soilleir nach e so réite a tha fo chriochan. Is e an réite a tha fo chriochan an réite a tha fàgail a' chuid as mò dhiùbhsan air son an do rinneadh i gu bhi cailte gu siorruidh. Is e tha fo chriochan an t-saorsa nach 'eil a' deanamh saorsa cinnteach.

2. Tha na Sgriobturan a' teagasg gu 'n do choisinn Criosd gràsan a' chreidimh, na h-ùmhlachd, agus an aithreachais air son na muinntir air son an do bhàsaich e.

(1) Tha an Fhìrinn a' cur glòir an tèarnaidh air Criosd. Ach ma's urrainn an duine na gràsan ud a chleachdadh le neart nàduir is ann tre neart fhéin agus cha 'n ann a mhàin tre 'n t-saorsa a tha ann an Criosd a tha e air a theàrnadh.

(2) Tha creideamh agus saorsa air an ainmeachadh mar thiodhlacan bho Dhia. "Oir is ann le gràs a tha sibh air 'ur tearnadh, tre chreidimh: agus sinn cha 'n ann uaibh féin: is e *tiodhlac* Dhé e" (Eph. ii. 8). "Esan dh' àirdich Dia le a dheas làimh, 'n a Cheannard agus 'n a Shlànuighear, a thoirt aithreachais agus maitheanas pheacaidhean do Israel" (Gnìomh. v. 31).

(3) Tha na tiodhlacan sin air an toirt dhuinn

Teagasg na h-Eaglais

air sgàth Chrìosd agus air luach fhala. “Oir *thiodhlaiceadh* dhuibh-se air son Chrìosd, cha ’n e mhàin *creidsinn* ann, ach mar an ceudna fulang air a shon” (Phil. i. 29). “Beannaichte gu robh Dia . . . a bheannaich sinne leis gach *uile bheannachadh spioradail* ann an ionadan néamhaidh *ann an Crìosd*, a réir mar a thagh e sinn ann-san mu ’n do leagadh bunait an domhan, chum gu ’m bitheamaid naomh agus neo-choireach ’n a lathair-san ann an gràdh” (Eph. i. 3-4). “Cha ’n ann bho oibribh fireantachd a rinn sinne, ach a réir a thròcair féin a shaor e sinn, tre ionnlaid na h-ath-ghineamhuinn, agus ath-nuadhachadh an Spioraid Naoimh: a dhòirt e oirnn gu saoibhir, *tre Iosa Crìosd ar Slànuihear*” (Tit. iii. 5-6). “Neach a rinneadh dhuinne le Dia ’n a ghliocas, ’n a fhìreantachd, ’n a naomhachd, ’n a shaorsa” (1 Cor. i. 30).

(4) Tha iadsan a thug an t-Athair dh’ an Mhac a’ creidsinn—agus iadsan a mhàin. “Gach nì a bheir an t-Athair dhòmhsa, thig e a m’ ionnsuidh. . . . Agus is e so toil an Athar a chuir uaithe mi, nach caillinn a bheag sam bith de ’n uile a thug e dhomh” (Eòin vi. 37, 39). “Tha mo chaoraich-sa ag éisdeachd ri mo ghuth, agus is aithne dhomh iad, agus leanaidh iad mi, agus

An Réite

bheir mi a' bheatha mhaireannach dhaibh . . . m' Athair a thug dhòmhsa iad is mò e na na h-uile" (Eòin x. 27-29).

Uime sin, ma choisinn Crìosd gach uile ghràs spioradail, mar a tha na Sgrìobturann a' teagasg, air son na muinntir air son an do bhàsaich e, feumaidh gu 'n creid iad. Ma 's ann a chum an dream ud a naomhachadh agus a ghlanadh a bhàsaich e, tha e cinnteach nach do bhàsaich e air son na muinntir a tha bàsachadh làn de thruaillidheachd a' pheacaidh.

3. Tha muinntir nam mearachdan a' teagasg gu 'n bhàsaich Crìosd a chum na h-uile dhaoine a chur ann an suidheachadh gu faod iad a bhi air an teàrnadh air chumha a bhi creidsinn.

Ach is ann a tha a' chùis mar so :

(1) Bha ginealaichean a' dol 's a' tighinn fad mhiltean bliadhna mu's do bhàsaich Crìosd. Cha 'n 'eil e furasd fhaicinn ciamar a' b' urrainn a bhàs buaidh sam bith a thoirt orra is iad tur aineolach air ; no ciamar a b' urrainn saorsa a bhi coitchionn.

(2) Tha trì earrannan slugh an t-saoghail 's an dorch air bàs Chrìosd fad nan linntean a chaidh seachad bho'n uair sin. Cha 'n 'eil e furasd fhaicinn gu 'n robh buaidh sam bith aig a bhàs air na fineachan dorcha sin nach cuala ainm a riamh

Teagasg na h-Eaglais

—no ciamar as urrainn e bhi fìor gu 'n bhàsaich e a chum gu 'm biodh iad air an teàrnadh air cumha bhi creidsinn 's nach robh sin air fhoillseachadh dhaibh.

4. Bhàsaich Criosd a choimhlionadh cumhachan cùmhnant siorruidh Saorsa a bha eadar an t-Athair agus am Mac. B' e na cumhachan a ghabh Criosd air fhéin, gu 'n coinnicheadh e le bheatha 's le bhàs, le ùmhlachd agus le fhulangas, ri uile fhiachan a shluaigh do 'n lagh. B' e na cumhachan a ghabh an t-Athair air fhéin, gu faiceadh Criosd “de shaoithir anama agus gu 'm biodh e toilichte.”

Tha e soilleir gu 'n robh a leithid sin a chùmhnant eatorra bho shiorruidheachd.

(1) Tha a leithid air a chur an céill anns an Fhìrinn. “Ghairm mise Iehobhah thu ann am fireantachd, agus gabhaidh mi gréim de do làimh, agus gleidhidh mi thu; agus bheir mi thu mar choimhcheangal do 'n t-sluagh, mar sholus do na cinnich; a dh' fhosgladh nan sùilean dalla,” etc. (Isa. xlii. 6-7). “An uair a nì thu anam 'n a iobairt-reitich, chì e shliochd . . . agus soirbhichidh rùn an Tighearna 'n a làimh. De shaoithir anama chì e, agus bidh e toilichte. Le eòlas air-san nì m' òglach fireanach mòran fhìreanachadh; oir

An Réite

giùlanaidh e an eu-ceartan. AIR AN AOBHAR SIN roinnidh mi dha cuibhrionn maille ris a' mhòran," etc. (Isa. liii. 10-11).

(2) An uair a bha Criosd a' coimhlionadh obair air an talamh bha e gu tric a' labhairt air obair a fhuair e bho 'n Athair. "Thàinig mi a dheanamh toil an Ti a chuir uaithe mi." "An àithne so fhuair mi bho m' Athair." "Mar a chomharraich m' Athair dhomhsa."

(3) Tha Criosd a' tagart na duaise a bhuineadh dha air son na h-oibreach a choimhlionadh. "Ghlòraich mise thusa air thalamh: chrìochnaich mi an obair a thug thu dhomh r'a dheanamh. Agus a nis, Athair, glòraich thusa mise maille riut féin, leis a' ghlòir a bha agam maille riut mu'n robh an saoghal ann. Dh'fhoillsich mi d'ainm do na daoine a thug thu dhomh as an t-saoghal. . . . Air an sonsan tha mi a' guidhe: cha 'n 'eil mi a' guidhe air son an t-saoghail, ach air son na muinntir sin a thug thu dhomh" (Eòin xvii. 4-9).

Ma bhàsaich Criosd a chionn co-chòrdadh a bhi eadar e fhéin agus an t-Athair—ma chì e de shaoithir anma agus gu 'm bi e toilichte—ma bhios a' h-uile neach a thug an t-Athair dha anns a' chùmhnant ud air a theàrnadh, is cinnteach

Teagasg na h-Eaglais

nach do bhàsaich e air son a' mhuinntir nach bi air an teàrnadh.

5. Tha na Sgriobturan a' teagasg gu bitheanta gur ann le gràdh sonruichte agus pearsanta a bha an t-Athair air a ghluasad ann a bhi toirt a Mhic, agus a ghluais am Mac gu e fhéin a thoirt gu bàs—cha 'n ann le *spéis choitchionn* do 'n chinne-daonna. Bha prìomh chrìoch a bhàis a' laighe trom air a spiorad is e dòirteadh a mach a chridhe ann an ùrnuigh ri Athair an oidhche mu 'n do bhrathadh e—cha b'iongantach ged a bhiodh! Ann an sin tha saoihbreas do-labhairt a ghràidh air a dhòirteadh air a' mhuinntir a thug an t-Athair dha as an t-saoghal. “*Air an sonsan* tha mise 'g a mo naomhachadh féin”—'g a mo thoirt fhéin suas a chum an t-seirbhis uamhasach so a choimhlionadh—“a chum gu 'm biodh mo ghàirdeachas aca air a choimhlionadh annta.” “Ach tha Dia a' moladh a *ghràidh féin duinne*, do bhrìgh an uair a bha sinn fathast 'n ar peacaich gu 'n d'fhuiling Criosd bàs air ar son.”

Tha e do chreidsinn gu 'm biodh an gràdh sonruichte so, a ghluais Dia a chum aon-ghin Mic—a Mhac anns an robh a mhòr-thlachd—a thoirt thairis gu bàs cho piantail agus cho nàr, do shluagh do-àireamh, agus iad a bhi air am fàgail

An Réite

tur-aineolach air an t-soisgeul. Tha e do-chreidsinn mar an ceudna gu 'm biodh an gràdh sin riarichte le bhi toirt gairm choitchionn an fhacail gun a bhi toirt dhaibh aig a' cheart àm gairm éifeachdach a Spioraid. A bheil e comasach gu 'n tigeadh gràdh cho òirdhearc is a tha bàs *Chriosd* a' foillseachadh, a tha taomadh a mach á cridhe an Dé uile-chumhachdaich, a' fàilingeadh ann a bhi cur beannachdan siorruidh ann an seilbh a chuspairean? Cha b'e sin beachd an Abstoil: "An ti nach do chaomhain a Mhac féin, ach a thug thairis e air ar son-ne uile, *cionnus* maille ris-san nach *toir e dhuinn gu saor na h-uile nithean?*" Tha e cur athais mhòr air a' ghràdh so a radh gu faodar a bhuidh a thomhais leis an so: Gu bheil Dia ag ullachadh slàinte do na h-uile dhaoine, ach air cumhachan a tha eu-comasach do 'n chuid as mò.

6. Tha na Sgriobturan gu bitheanta a' teagasg gu 'm b' e crìoch àraid bàs *Chriosd* a bhi teàrnadh "mhòran"—saorsa "a *chaorach*," "a *eaglais*," "a *shluaigh*," "a *chlainne*," "a *mhuinntir thaghta*." "Agus bheir thu Iosa mar ainm air, oir saoraidh e a shluagh féin bho am peacaidhean." "Bheir am buachaille maith a bheatha air son nan caorach." "Eaglais Dhé a cheannaich e le fhuil

Teagasg na h-Eaglais

fhéin.” “Cò chuireas coire sam bith á leth
DHAOINE TAGHTA Dhé? Is e Dia a dh'fhìrean-
aicheas; cò a dhìteas?” “Cò a sgaras sinn bho
ghràdh Chrìosd?”

Tha co-chòrdadh sonruichte eadar réite phearsanta mar so agus cainnt a bhi air a chleachdadh a tha farsuing gu leòr gu bhi nochdadh gu bheil an t-saorsa *freagarrach* do na h-uile, *foghainteach* do na h-uile, air a *tairgse gu saor* do na h-uile—sin air an darna làimh; agus air an làimh eile, gu bheil sluagh Dhé air an taghadh as gach teaghlach, agus treubh, agus cinneach fo néimh, agus as gach ginealach agus linn. Agus fadheòidh gu 'm bi an saoghal gu léir air a chur saor bho 'n mhallachd, gu faigh an soisgeul buaidh am measg nan uile chinneach, agus gu 'n seilbhich na naoimh saoghal a tha air ath-ghineamhuinn.

7. Tha obair Chrìosd mar Aird-Shagart 'n a *h-aon* obair, air a choimhlionadh le *aon* rùn agus le *aon* bhuidhe agus as leith an *aon* sluaigh. Chunnaic sinn gu bheil ìobairt agus eadar-ghuidhe ann an dreuchd an Aird-Shagart. Chunnaic sinn gu 'n d'fhuair an sagart anns an t-sean aimsir maitheanas air son na muinntir air son an d'thug e suas ìobairt—agus air an son-san a mhàin. Chunnaic sinn gu 'n rinn e eadar-ghuidhe air son

An Réite

an dearbh fheadhainn air son an d'thug e suas iobairt, agus air an son-san a mhàin.

(1) A nis tha na Sgriobturan a cur an céill gu 'n robh na seann sagartan 'n an samhla air Criosd. Air do ar Tighearna iobairt a thoirt suas anns a' chuir a muigh chaidh e steach air a' bhrat a dheanamh eadar-ghuidhe: “Agus cha b'ann tre fhuil ghabhar agus laogh, ach tre fhuil féin a chaidh e steach aon uair do 'n ionad naomh, air dha saorsa shiorruidh fhaotainn dhuinne. Oir cha deachaidh Criosd a steach do na h-ionadan naomha làmh-dheanta, nithean a tha 'n an samhla air an fhìor ionad; ach do néimh féin, chum a nis e féin a nochdadh ann am fianuis Dhé air ar son-ne”—far a bheil e “beò gu siorruidh gu eadar-ghuidhe a dheanamh air ar son” (Eabh. ix. 12, 24; vii. 25).

(2) Is ann a mhàin air son a “chaorach” a tha Criosd a' deanamh eadar-ghuidhe. Tha so cinn-teach, oir tha e an comhnuidh éifeachdach—tha an t-Athair ag éisdeachd ris an còmhnuidh. Is e their e: “Athair, is àill leam.” Tha e ag radh gu soilleir gur ann air son a shluaigh a tha e a' guidhe: “Air an sonsan tha mi a' guidhe; cha 'n 'eil mi guidhe air son an t-saoghail, ach air son nam muinntir sin a thug thu dhombh.” “Agus

Teagasg na h-Eaglais

cha 'n 'eil mi a' guidhe air an sonsan a mhàin, ach mar an ceudna air son nam muinntir sin a chreideas annam-sa tre am facal-san" (Eòin xvii. 9, 20).

(3) Ach ma's ann a mhàin air son an taghaidh a tha Crìosd a' deanamh eadar-ghuidhe is cinnteach gur ann air an sonsan a mhàin a dh' fhuiling e bàs. Cha 'n 'eil dreuchd an t-sagart air a roinn, mar gu faodadh ìobairt a bhi air son cuid agus eadar-ghuidhe a mhàin air son cuid eile—no mar gu faodadh ìobairt a bhi air a thoirt suas gun a bhi air a leantuinn agus air a coimhlionadh le eadar-ghuidhe agus air a crùnadh le maitheanas gràs mhor Dhé. Mar sin cha 'n 'eil dreuchd sagartachd Chrìosd air a roinn—tha an ìobairt air son dhaoine sonruichte, agus tha an eadar-ghuidhe a' leantuinn air son nan dearbh dhaoine sin—cha bhi an dreuchd air a coimhlionadh a dh'easbhuidh sin—agus tha i air a crùnadh le gràsan éifeachdach an spioraid ann an anamaibh nan dearbh dhaoine sin.

(4) Tha so soilleir bho *nàdur* a' ghnàth eadar-ghuidhe a tha Crìosd a' deanamh. Tha Iain Obhain 'g a chur rud-eigin mar so: "Tha obair Chrìosd nis air a dheanamh coimhlionta dhuinn air néimh—cha 'n ann le bhi 'g a irioslachadh fhéin, le áird-éighach, le deòir agus athchuinge—cha 'n

An Réite

ann le *briathran* ach le *phearsa* air a thaisbeanadh, is e air a chrathadh le fuil a' choimhcheangail, an làthair Caithir na Tròcair air ar son—le fhuil fhéin, g' a nochdadh fhéin am fianuis Dhé air ar son. Tha e mar sin 'g a thaisbeanadh fhéin a' gnàth-thagar éifeachd na h-ìobairt gus am bi am mòran mhac a thugadh dha air an toirt gu glòir. Mar sin 's e tha anns an eadar-ghuidhe mar gu 'm biodh an ìobairt air a sìor-thaisbeanadh—'an t-Uan a bha air a mharbhadh mu's do leagadh bunait an domhan.' Ach ciamar as urrainn an darna cuid a bhi na's fharsuinge na chuid eile—a' chuid a rinn e air thalamh a bhi na's fharsuinge na a' chuid a tha e deanamh air néimh? Ciamar as urrainn dhuinn a radh gu 'n *d' thug e fhéin suas* air son na muinntir air son nach 'eil e deanamh *eadar-ghuidhe*, is nach 'eil anns an *eadar-ghuidhe* ach taisbeanadh na h-ìobairt as leith na muinntir air son an d'fhuiling e, a chum gu 'm bi na beannachdan a choisinn e leis an ìobairt air an cur 'n an seilbh?"

Mar sin tha sinn a' creidsinn gu 'n choimhlion Criosd le a bhàs a' nì sin a bha 'n a rùn a choimhlionadh: gu 'n saoradh e shluagh féin, a thug an t-Athair dha. A chum na criche sin thug e e fhéin suas mar ìobairt air an son, agus rinn e

Teagasg na h-Eaglais

réite iomlan ri Dia. Le ìobairt cheannaich e air an son, agus tha e 'g a chur gu h-éifeachdach 'n an seilbh, gràsan a' chreidimh agus an aithreachais, agus uile thoraidhean an spioraid. Le eadar-ghuidhe agus le bheatha tha e 'g an deanamh naomha a chuid 's a chuid gus am bi iad coimhlionta 'n a iomhaigh fhéin, “a chum gu 'n cuireadh e 'n a làthair féin i 'n a h-Eaglais ghlòrmhor, gun smal, gun phreasadh, no nì air bith d' an leithidean sin ; ach a chum gu 'm biodh i naomh agus neo-lochdach.” Mar thòradh air an réite mhòr a rinn e choisinn e, agus tha e buileachadh, beannachdan mòra a fhreasdail air son a' chinne-daonna.

“A nis dhà-san a tha comasach air 'ur gleidheadh bho thuisleadh, agus 'ur cur gu neo-lochdach an làthair a ghlòire le aoibhneas ro-mhòr, do 'n Dia a tha mhàin glic, ar Slànuighear, gu robh glòir agus mòralachd, neart agus cumhachd, a nis agus air feadh nan uile linn. AMEN.”

PRINTED BY
OLIVER AND BOYD
EDINBURGH

S e Dia as tearmunn duinn gu beachd,
Ar spionnadh e 's ar treis:
An aimsir carraid agus teinn,
Ar cobhair e ro dheas.
Mar sin ged ghluaist' an talamh tròm,
Cha 'n aobhar eagail duinn:
Ged thilgeadh fòs na sléibhte mòr'
Am builsgein fairg' is tuinn.—*S. xlvi. 1-2.*

Fa chùis an uamhais anns an oidhch'
Cha bhi ort geilt no sgàth;
No fòs fa chùis na saighde bhios
A' ruith air feadh an là:
Cha bhi maoin eagail ort roimh 'n phlàigh
Tha triall an dorchadas:
No fòs fa chùis an uilc a bhios
Mu mheadhon là ri sgrios.—*S. xci. 5-6.*

Is treise Dia ta chòmhnuidh shuas
Na fuaim nan uisge garbh';
Is treise Dia na sumainnean,
Is tonna cuain gu dearbh.—*S. xcii. 4.*

"**N** UAIR a rinn a' Roinn-Eorp' bagairt a' dheanamh air na h-eileanan so, bhitheadh e 'na mhasladh air treubhantas mic fhoghainteach Bhreatuinn mur a d' éirich iad mar aon duine a' dhìon an dùthaich mhàthaireil. . . .

Oir tha arann ar Rìgh agus ar tìr ro-airidh air cathachadh as an leth, agus cha b' e ach an dubh-ghealtair nach doirteadh fhuil gu toileach air an sgáth. . . .

'N uair tha eud an t-saighdeir 'na theine le gràdh tìr' is teach', cha'n'eil crìochan aig dànachd a spioraid, agus cha'n'eil beart arma ris nach sìn e làmh. . . .

Is fìor rogha òigridh ar duthcha saor-shaighdeirean ar Rìgh, agus cha'n'eil an coimeas an arm tìr air bith. Bu choir "Tìr nam beann 's nan gleann," bhì na "Tìr nan gaisgeach." . . .

'S ann le bhì gu cinnteach air taobh Chrìosd bhithear neo-sgàthach anns a' chath. Bitheadh a Cheannard 'na chridhe agus cha bhì crìth ann an gàirdean an t-saighdeir. Na bitheadh crùbadh bho'n chòmhrag, oir tha beatha a' Chrìosduidh tèaruint agus tha 'bhuidh cinnteach. Roimh dha dhol 's a' chath tha bheatha ann an gleidheadh Dhé. Iadsan bheir buaidh troimh an Uan bithidh orra crùn na glòire, agus bithidh slainte naomhachd fhoirfe aca. Dhealaich iad ri 'n dòghruinn anns a' bhuidh, agus bithidh sonas bith-bhuan 'nan cridheachan agus aoibhneas sìorruidh air an cinn 'n uair a shiubhlas iad a stigh gu fois agus àrd-shonas agus glòir tigh an Athar."

Dr Ceanaideach

bha'n Inbhir pheofharan.